

PRESEKI ³'72

GLASILO DELOVNE SKUPNOSTI GG BLED

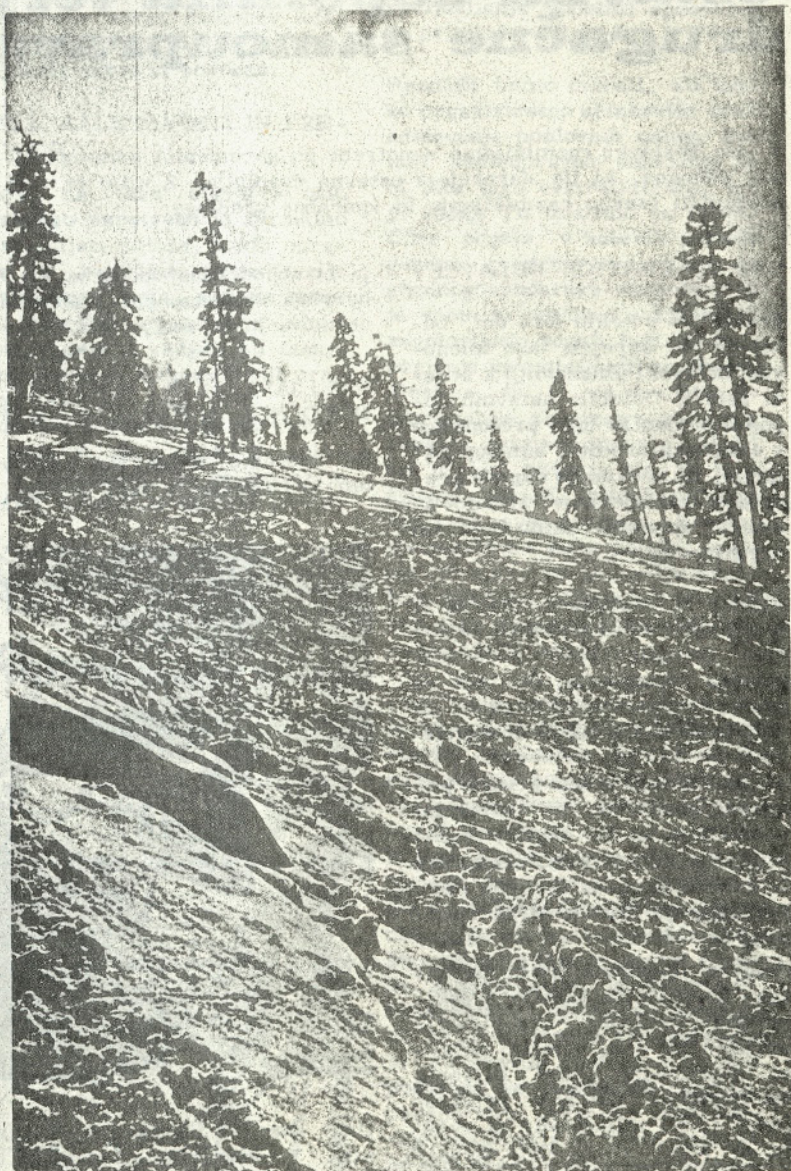
Ob prvem maju !

Prvi maj je največji praznik mednarodnega delavskega gibanja in je posvečen manifestiranju delavske solidarnosti in svobode. In danes je prvi maj mednarodni praznik dela, borbeni dan solidarnosti proletariata in delovnih ljudi vsega sveta.

Pri nas praznujemo 1. maj v svobodi. Potrebno pa je bilo mnogo, premnogo žrtev v razrednem in narodnoosvobodilnem boju, da smo lahko ta dan zapisali z rdečimi črkami v našo zgodovino: šele v novi Titovi Jugoslaviji, ko je prvi maj postal praznik dela.

Delovni ljudje Jugoslavije smo povezani z nezlomljivimi vezmi ljudi, ki skupaj gradimo socializem, kot skupnost pa smo z revolucionarno socialistično solidarnostjo povezani z mednarodnim delavskim gibanjem. In te vezi krepimo ter jih bomo krepili vsak dan, kajti uspehi vsakega naroda Jugoslavije so hkrati tudi uspehi vseh drugih narodov in narodnosti Jugoslavije. Vsak uspeh Jugoslavije pa je tudi uspeh mednarodnega delavskega gibanja.

Zakladnici teh izkušenj dajejo izredno dragocen prispevek tudi izkušnje naših delovnih ljudi, ki se s ponosom lahko imenujejo državljane prve socialistične države na svetu, ki je razvila sistem samoupravljanja na vseh področjih družbene dejavnosti. Z vsakim uspehom, ki ga dosežemo, stopimo korak naprej na

naši poti v socializem; vsak naš uspeh krepi našo samoupravno družbo, ki je najbolj odprta družba na svetu.

Jugoslovani smo v prvih vrstah nezadržanega pohoda mednarodnega delavskega gibanja. Ta pohod se ne bo zaustavil, dokler ves svet ne bo slavil prvega

maja kot praznika vseh delovnih ljudi.

Vsem članom delovne skupnosti gozdnega gospodarstva Bled tudi letos želimo ob delavskem prazniku, da bi v bodoče z uspehom uveljavljali nove ustavne amandmaje in svoja samoupravna prizadevanja in da bi poželi kar največ uspehov tako v pro-

izvodnji kot v graditvi naše socialistične družbe.

Ob mednarodnem delavskem prazniku 1. maju iskreno čestita vsem delovnim ljudem

koordinacijski odbor
osnovnih sindikalnih organizacij
Gozdnega gospodarstva Bled

Ustavna dopolnila terjajo drugačne samoupravne odnose

V tem sestavku razmišljamo o potrebi po spremembi samoupravnih odnosov, ki jih narekujejo ustavna dopolnila. Z njim bi radi spodbudili tvorno razmišljanje in uporabne predloge.

GRE ZA PRAVICE DELAVCEV

Skoraj bo poteklo leto dni, odkar so bili sprejeti tako imenovani delavski amandmaji k zvezni ustavi. Določila ustavnih dopolnil pomenijo tako prelomnico v dosednji ureditvi samoupravljanja, da nedvomno odpade preprosto "usklajevanje" statuten in drugih splošnih aktov delovnih organizacij.

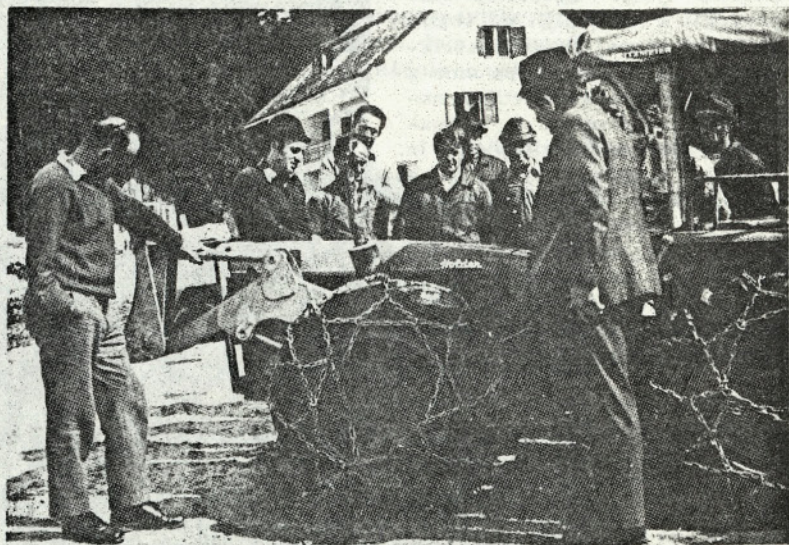
Vendar se ustaljena praksa in mišljenje o teh vprašanjih le počasi menjata in še počasneje prodira spoznanje, da gre za pravice delavcev, s katerimi ne sme in ne more nihče manipulirati in si jih prikrojevati po svojem okusu. S tem želimo ponovno poudariti, da ustavnim dopolnilom ne bo mogoče zadostiti, če bomo vodili razprave le v ozkih krogih. Sprejete norme morajo biti rezultat spoznanj in odločitev večine članov delovne skupnosti. Sicer pa ustava določa, da morajo o ustanovitvi temeljne organizacije združenega dela odločati delavci neposredno. Nove oziroma spremenjene notranje predpise bomo imeli toliko bolj za svoje in se bomo za njihovo uresničevanje zavzemali, kolikor več-

ja bo neposredna udeležba slehernega delavca pri njihovem oblikovanju in uveljavitvi.

UVELJAVLJANJE USTAVNIH DOPOLNIL JE RAZREDNI BOJ

Ne moremo trditi, da smo v teh prizadevanjih med prvimi,

a ne tudi med zadnjimi. Pred kratkim smo o ustavnih dopolnilih govorili na dveh seminarjih revirnih gozdarjev, na seminarju za gradbene skupinovodje, na sestanku članov osnovne organizacije Zveze komunistov GG Bled in na kolegiju strokovnih služb. Namen razgovorov je bil predvsem informativen, izrečenih pa je bilo že nekaj napotkov, ki jih velja upoštevati pri analiziranju določenih okoliščin v podjetju. Ponov-

Prvi dotiki s traktorjem HOLDER na tečaju za traktorske začetnike. V ozadju novo, sodobno bivališče delavcev na Mrzlem Studencu - foto GG Bled.

no naj ob tem poudarimo, da bo odločitev za ali proti ustanovitvi več temeljnih organizacij združenega dela (o njih smo v "Presekih" že pisali) v podjetju morala temeljiti na strokovni in politični oceni vseh okoliščin, to je obstoječih ekonomskih, organizacijskih in samoupravnih razmer v podjetju. Obravnavanje teh vprašanj zahteva vso resnost in kritičnost, ne nazadnje tudi strpnost. Pre-

Razčlenimo na kratko določbe veljavnega statuta, s katerimi je urejena samoupravna in splošna organizacija našega podjetja. Podjetje opravlja svojo dejavnost v sedmih organizacijah združenega dela: v štirih gozdnih obratih, gozdno-gradbenem obratu, transportnem obratu in upravi podjetja. Z navedenjem glavnih nalog, pravic in dolžnosti je ta organizacija v statutu postavljena dovolj jasno, vprašanje pa je v kolikšni meri je celotno poslovanje približno zahtevam sodobne organizacije, da bi lahko brez korektur sedanjega sistema v praksi izpeljali načela ustavnih dopolnil. To omenjamo zato, ker se moramo zavedati, da je organizacija podjetja in organiziranje poslovnega procesa osnovni pogoj za dosledno uveljavitev ustavnih do-

polnil oziroma za razvoj in poglabljanje samoupravljanja.

Našteti deli podjetja - obrati imajo položaj organizacij združenega dela z obsegom samoupravnih pravic, kot jih določa statut. Pri tem, ko se dohodek ugotavlja in deli na ravni podjetja, je očitno, da je materialna osnova samoupravljanja v obratih močno zožena in da je skraćeno tudi neposredno odločanje delovnih ljudi na zboru obrata. O vseh bistvenih vprašanjih je pristojen odločati delavski svet podjetja, s čemer je uveljavljen tipično predstavniški sistem odločanja. Po statutu obravnava zbori delavcev letne plane, zaključni račun, predloge splošnih aktov in podobno.

BREZ ZALETAVOSTI IN PREUDARNO!

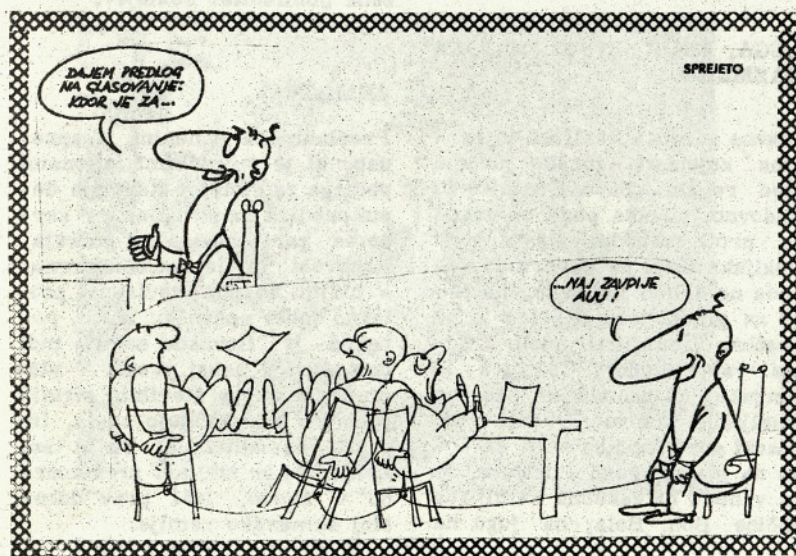
Glede na tako stanje bi bilo zgrešeno enostavno in formalno spreminjati položaj naših obratov v temeljne organizacije združenega dela, saj ne more biti temeljne organizacije združenega dela z večjim ali manjšim obsegom samoupravnih pravic. Osnovna značilnost le-teh temeljne organizacije združene-ga dela je, da v celoti razpolaga z dohodkom, ki ga ustvarijo v njej zaposleni delovni ljudje.

žeto pa mora biti z globokim prepričanjem, da le dobri organizaciji dela in upravljanja, ki delujeta medsebojno usklajeno, zagotavljata pogoje za uspešno delo in poslovanje podjetja. Sedaj še marsikdo misli, da je poslovnost eno, samoupravljanje pa drugo, in zastavlja vprašanje, ali je v ospredju tehnologija in ekonomika ali samouprava. Ob tem naj zapišemo besede Mitje Švaba, predsednika komisije za samoupravljanje republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, da pomeni uveljavljanje ustavnih dopolnil razredni spopad in da je treba v uveljavljanje dopolnil spodbuditi in pritegniti delavce.

Proučiti bomo morali, ali lahko organiziramo učinkovito ureničevanje poslovnih nalog, četudi samoupravno odločanje ne bi bilo tako centralizirano, kot je sedaj. Tu mislimo na specifične pogoje, v katerih posluje gozdno gospodarstvo. Gre za gozdnogospodarsko območje, ki je enota in celota, v kateri so zagotovljeni pogoji tudi za ustvarjanje investicijskih sredstev. Menimo, da bi se sredstva amortizacije za obnovo gozdov v vsakem primeru morala zbirati na nivoju podjetja in da bi o njihovi porabi moral odločati delavski svet podjetja. Kolikor obravnavamo samo položaj gozdnih obratov, se zastavlja problem izločitve boljših ali slabših naravnih pogojev, v katerih gospodarijo ti kolektivi.

Prevladuje mišljenje, da bi bilo zaradi navedenega težko postaviti objektivne kriterije za ugotavljanje uspešnosti poslovanja posameznega obrata. Pogovoriti se bomo morali o trditvi, da boljši proizvodni uspehi terjajo koncentracijo sredstev. Če to zadeva ustanovitev skupnih centralnih lesnih skladišč, še močnejšo koncentracijo gozdne mehanizacije, uvajanje mehanografske obdelave podatkov ob že sicer močno koncentracijo strokovnih kadrov v upravi podjetja, se vsekakor odpira perspektiva drugačne organizacije poslovanja in temu ustrezno tudi organizacije samoupravljanja.

• izposojeni humor

ing. Janez Juvan

Nekdanji začasni načrt gospodarjenja z gozdovi na Pokljuki in Ribšici

Deželna vlada Kranjske je z odločbo 30. julija 1858 odredila, da v skladu z zakonom o gozdovih (1852) gozdni urad gosposke Bled izdelava gozdnogospodarski načrt za glavne gozdove Pokljuke in Ribšice; načrt naj bi bil predložen najkasneje do konca novembra 1858 okrajnemu uradu v Radovljici zaradi strokovnega pregleda.

Rok za predložitev je bil na prošnjo podaljšan, najprej do konca aprila 1859, na ponovno vlogo pa do konca oktobra 1859. Če do tega roka načrt ne bi bil predložen, bi upravni organ na stroške gosposke naročil, da to delo opravijo drugi strokovnjaki.

Gozdni urad gosposke Bled je utemeljeval potrebo po daljšem, vsaj dveletnem roku za predložitev načrtov s tem, da gre za visokogorske gozdove s površino približno 9886 hektarov, da je za izdelavo dobrega gozdnogospodarskega načrta potreben določen čas za geodetska terenska dela, kartiranje in za ugotovitev stanja gozdov po drevesnih vrstah in po starosti sestojev.

Da pa bi gozdni urad gosposke Bled ugodil odločbi deželne vlade, je takoj začel s sestavljanjem začasnega načrta, vendar le na podlagi katastrskih izmer in okularne ocene stanja ter donosne sposobnosti gozdov. Pri teh ocenah je gozdni urad postopal zelo previdno.

Gozdni urad gosposke Bled je nameraval takoj naslednjo pomlad po predložitvi začasnega načrta začeti z geodetskimi preddeli, da bi na podlagi teh po znanstvenih načelih in na podlagi analiz predelal in dopolnil začasni načrt.

I. del

Splošni opis glavnih gozdov Pokljuke in Ribšice

ONZNAČBA IN POVRŠINA

Oba obravnavana gozdna kompleksa sta med seboj povezana. Ležita v območju političnega okraja Radovljice v davčnih občinah Zg. Gorje, Srednja vas, Češnjica, Savica, Nomenj, Gorjuše in Boh. Bela.

Po podatkih katastrskih meritev obsegata glavni gozd Pokljuka 7468,36 ha in glavni gozd Ribšica 2417,52 ha ali skupaj 9885,88 ha.

LEGA, MEJE IN KLIMATSKE RAZMERE

Glavna gozdova Pokljuka in Ribšica zajemata gorsko planoto med rekama Savo Bohinjko in Radovno; planota pada od zahoda proti vzhodu. Glavni gozd Pokljuka meji na severu in vzhodu na dolino Radovne, na jugu na glavni gozd Ribšica in na zasebna zemljišča občin Srednja vas, Studor, Češnjica in Gorjuše, na zahodu na zasebna zemljišča občine Srednja vas. Glavni gozd Ribšica meji severno na glavni gozd Pokljuko, na na vzhodu na zasebna zemljišča občine Boh. Bela, na jugu na

zasebna zemljišča občine Nomenj in na zahodu na občino Gorjuše.

Vzhodni del glavnega gozda Pokljuka spada v srednje gorstvo, nekaj njegovih najvišjih točk leži že nad vegetacijsko mejo. Točka Klešca se dviga do 1865 m, obronek Bratola peč 1830 m, Javorjev vrh 1770 m nad morsk gladino. Glavni gozd Ribšica leži v srednjem gorstvu ter se dviga do 1328 m nad morsk gladino.

Meje posameznih odsekov znotraj obeh gozdnih kompleksov se ne ločijo ostro med seboj; čisto ima eden in isti gozdni okoliš več poimenovanj, zato je včasih težko zanesljivo dognati, za kateri odsek gre.

Klima je v nižjih legah umirjena, v višjih legah Pokljuke pa groba ter zahteva preudarno gospodarjenje, da ne bi bila ogrožena pomladitev sestojev.

ZEMLJA

Prevladujoča kamenina je apnenec, ki je z redkimi izjemami podlaga za zemljo. Kamenje čisto prodira na površino ter zavzema kar znaten del površja. Kakovost tal je neenakomerna. V nižjih legah prevladuje pretežno dober apnenčev lapor, ponekod je ilovnata zemlja tudi pomešana z nekaj peska. V višjih legah in na številnih strmih pobočjih prevladujejo pusta, izprana kamenita tla. Tu in tam in kjer se ne steljari prekomerno v škodo, leži prav dober sloj semenske zemlje.

GOZDNI SESTOJI IN RAST

O sestojnih razmerah, o priraščanju lesa in za posek godnih sestojih, je pojasnjeno v posebnem opisu sestojev. V nižjih legah, posebno na pobočjih, prevladuje v sestojih bukev; med njo so pomešane smreka, jelka in drugi listavci. V višjih legah prevladuje smreka; med njo je pomešana bukev. V najvišjih legah, v bližini vegetacijske meje, sta skupno smreka in mecesen v zelo redkem sklopu. Rast za nekatere okoliše je mogoče označiti za zelo dobro, v splošnem pa je zadovoljiva. V grobih klimatskih predelih pa je, kar je pač naravno, rast omejena.

PRODAJA LESA IN SPRAVILO

Lastniki zemljišč občin Zg. Gorje, Sp. Gorje, Poljšica, Bled, Podhom, Rečica, Zasip, Dobra, Višelnica, Želeče, Boh. Bela, Nomenj, Studor, Srednja vas, Češnjica in Gorjuše, skupno 460 kmetij, dobivajo iz gozdov Pokljuke in Ribšice za dom potreben les deloma za gradnjo, deloma za kurjavo, nekaj kmetij pa za oboje.

Več imenovanih občin dobiva samo del lesa za kritje svojih potreb s Pokljuke in Ribšice, med katerimi so nekatere, kot na primer Studor, Nomenj, Že-

leče, ki dobivajo potrebno kurjavo iz sedaj politično sekvestriranega gozda Jelovica. Druge občine kot so na primer Zg. Gorje, Sp. Gorje, Podhom, Višelnica in Bled, dobivajo les za kurjavo deloma iz glavnega gozda blejske gosposke Mežakle, deloma iz lastnih gozdnih deležev, ki pripadajo njihovim kmetijam.

Obseg teh pravic do lesa ni ne količinsko niti po vrsti sortimentov natančno določen. Iz prejšnjih let pa tudi ni zapiskov o resnično oddanih količinah.

Prijave za dodelitev tega lesa so bile po občinah že delno vložene pri deželni komisiji za razvezo in ureditev zemljiških bremen, manjkajoče pa so bile kmalu nato predložene.

Na razpravah za razvezo in ureditev zemljiških bremen so najprej ugotovili in nato odpravili bremena, potem so te pravice ustrezno upoštevali pri izdelavi tega načrta gospodarjenja.

Količine lesa, ki so ostale po ugotovitvi servitutnih potreb proste, in še večje količine - kakor to kažejo sedanji preveč izsekani gozdovi - kakor tudi premajhne količine za posek godnega lesa so proti plačilu pristojbine za posek dodelili okoliškim železarnam, ki les na kraju samem kuhajo v oglje.

Odvozne razmere so v celoti in samo z redkimi izjemami izredno ugodne. Potrebna so samo popravila in ureditev že obstoječih cest in nekaj novogradenj za bodoče.

NAČIN OBRATOVANJA IN DOBA KOLOBARJENJA

Oba glavna gozdova Pokljuka in Ribšica, so doslej izkoriščali brez vsakega gospodarskega sistema, popolnoma nenačrtno, ne glede na smotrno zaporedje sečenj.

Sekali so deloma v neenakomernih prebiralnih sečnjah, deloma v golosečnjah. Zaradi bukovja so sekali tudi droben les za oglarjenje.

Kakor je omenjeno in kakor kaže cenilna in izravnalna tabela, so gozdova Pokljuka in Ribšica izkoriščali nad njunimi trajnimi donosnimi možnostmi, tako da je sedaj premalo za posek godnega lesa; da bi zagotovili tema dvema gozdnima kompleksoma zopet normalno stanje, so morali za bližnjo prihodnost letni posek zmanjšati pod normalo.

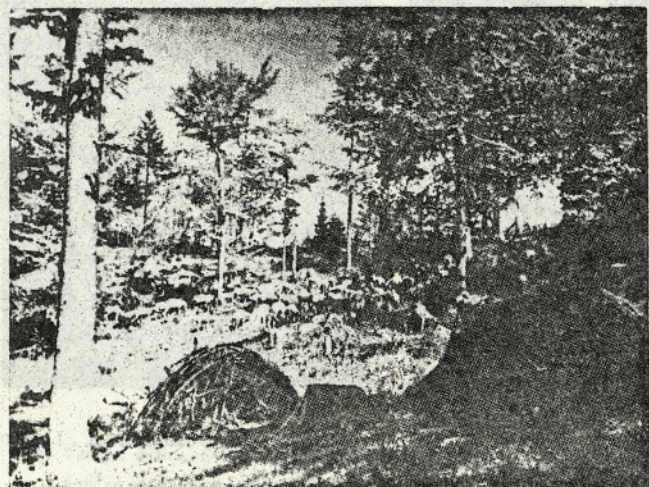
Za oba glavna gozdova, Pokljuka in Ribšica, je primerno samo visokogorsko obratovanje, ki naj bi ga tudi obdržali.

Doba kolobarjenja se na podlagi vladajočih gozdnih, gospodarskih in krajevnih razmer v splošnem odredi na 100 let, kar služi tudi kot podlaga za izdelavo načrta gospodarjenja.

GOZDNOOBNOVITVENA DELA

Teh v preteklih letih niso opravljali, ampak so prepuščali pomladitev posekanih gozdnih površin naravi, ki je vzgojila prav lepe, upa polne mlade sestojne navzlic vsem posegom brezobzirnih rok ljudi, ki so imeli pravico do gozdov in do oglarjenja kakor tudi pravico za dogon živine na pašo.

Z umetnimi kulturami so pričeli šele jeseni 1858 ter s tem na-

Paša v gozdu? - foto GG Bled.

daljevali pomladi 1859. S set-
vani smrekovega semena v pro-
gah in po krpah so nastale kul-
ture:

- na golosečnji Črni vrh 2,3 ha
- na golosečnji Govše 21,87 ha
- v Ribšici na golo posekani po-
vršini pri blejski planini
23,02 ha, na poseki Goli vrh
1,16 ha, na blejski poseki
1,73 ha.

Posevki so spomladi 1859 dobro
vzkliili, pa so bili skoraj popol-
noma uničeni zaradi namernega
dogona živine na pašo, neglede
nato, da so bili opravljeni po
paragrafu 14 gozdnega zakona in
razglašeni po okrajnem uradu.

STRANSKE GOZDNE KORISTI

Razen lova in paše živine jih
ni; paša se dovoljuje deloma
proti denarnemu plačilu. Uredi-
tev do sedaj prekomernega in
za gozdove škodljivega izkori-
šćanja paše bo v kratkem nare-
jena s servitutno odvezo.

UPRAVA IN VARSTVO GOZDOV

Gozdnotehnično upravljanje z
imenovanimi glavnimi gozdovi
spada v delovno področje gozd-
nega urada gosposke Bled ozi-
roma gozdnega upravitelja, ki
urad vodi. V podrejeni upravni
službi in za varstvo gozdov so
nameščeni za upravno službo en
gozdar in en podgozdar in za
varstvo gozdov osem zaprise-
ženih gozdnih čuvajev. Stalno,
razmeroma številno osebje je
potrebno za nenehno vestno nad-
zorovanje gozdov, ki so izpo-
stavljeni mnogim nezakonitim in
brezvestnim dejanjem, varstvo
gozdov pa je poleg tega zelo
otežkočeno zaradi obstoječih
samostojnih oglarn, zaradi do-
bav lesa upravičencem in zara-
di paše v letnem času. Kot do-
kaz zadostuje že podatek, da je
bilo v desetih mesecih od 1.
januarja do 31. oktobra 1859 le-
ta ugotovljenih 1526 gozdnih
prekrškov in tatvin lesa, ki so
bile prijavljene pristojnim up-
ravnim organom v postopek.

II. del

Splošni gospodarski načrt za
glavne gozdove Pokljuka in Rib-
šica

ZEMLJIŠKA KULTURA TAL, KI MORA OSTATI KOT GOZD- NA KULTURA

Vse, v katastrskem operatu kot
gozd označene parcele glavnih
gozdov Pokljuka in Ribšice, naj
ostanejo tudi vnaprej kot zem-
ljiške gozdne kulture; zato se
mora goličave čimprej pogozditi.

CILJ GOSPODARJENJA

Cilj gospodarjenja v gozdovih
Pokljuka in Ribšice je kriti po-
trebe po gradbenem lesu in dr-
vah okolnih naselij, dobavljati
kurivo okoliškim železarnam in
lastniku gozdov ustvarjati dolo-
čeno rento. Poleg tega je treba
vzdrževati oba gozdna komplek-
sa zaradi blagodejnega vpliva,
ki ga ima gozd na podnebje in
rodovitnost in zaradi varstva
pred elementarnimi nesrečami.

PREDLOGI ZA DOSEGO TEH CILJEV

Glavna gozdova Pokljuka in Rib-
šice se mora v bodoče smatrati
kot visokogorski gozd s stolet-
nim kolobarjenjem in potrajnim
obratovanjem. Premene zaen-
krat odpadejo; te bi bile potreb-
ne v bodoče samo v primeru,
če bi z vnašanjem neke dreves-
ne vrste črpali iz zemlje večje
količine naravnih snovi in če bi
na novo vnešena drevesna vrsta
s svojim lesom zadoščala za
kritje sedanjih potreb.

Sečnje naj se dovoljujejo samo
po stanju sestojev in po razpo-
redu za posek zrelih sestojev v
določeni količini in s smotrno
razdelitvijo, da bi se lesnim
upravičencem dobavil potreben
les za domačo rabo iz gozdov,
ki so jim najbližji. Pri tem je
treba upoštevati občasne vetro-
lome, ki so jim iglavci bolj
podvrženi. Zato se mora zelo
paziti na razpored sečenj in te-
žiti za tem, da priprava sesto-
jev na oplod čimbolj uspe zato,
da se gozdovi čim uspešneje
naravno obnovijo.

Za osnovno ureditev potrajnega
gospodarjenja z visokogorskim

Sledimo rasti pomladka...! foto
Arih

Preseka 65/64 na Pokljuki - fo-
to GG Bled.

gozdov s stoletnim kolobarjenjem so za glavne gozdove Pokljuka in Ribšica izdelali načrt donosov po predalčni metodi, z razdelitvijo stoletnega gospodarjenja v štiri periode po 25 let; podatki o tem so zbrani v cenilno-razporeditveni tabeli.

V prvo periodo so uvrščeni sestoji, ki so že dosegli fizično in ekonomsko starost ali pa so to dobo prekoračili, in vsi sestoji, ki so stari od 75 do 100 let.

Ta perioda je namreč razdeljena na dva dela, od katerih so v prvem vsi sestoji s prezrelim in presahljim lesom, v drugem pa sestoji, ki so še v rasti; to zaradi tega, da pridejo najprej na vrsto za posek sestoji iz prvega dela periode, ker od prejšnjih sestojev ne moremo pričakovati povečanja lesne mase.

V drugi periodi so sestoji, ki so sedaj stari 50 do 75 let. Po poseku sestojev prve periode, to je po 25 letih, prestopijo ti v starostno dobo, ki je določena za posek drevja.

Tretjo periodo tvorijo sestoji, ki so sedaj stari 25 do 50 let in

ki preidejo čez 50 let v starostno dobo, določeno za posek drevja.

V četrto periodo so uvrščene vse kulture v starosti od enega do 20 let in še ne pogozdene površine sečišč in goličav, ki bodo predvidoma pogozdene v naslednjih 5 letih.

Pri primerjavi površin sestojev, ki so uvrščeni v posamezne periode in odgovarjajočih donosov, se kaže v prvi periodi pri lesu, godnem za posek, primanjkljaj nasproti donosom v mlajših periodah; ta izvira odtod, ker je gozd v zadnjem času izkoriščen

čez svoje donosne možnosti. Posledica tega je, kot kaže bilanca, da se sme posekati v sedanjih petindvajsetletni periodi namesto poprečnega donosa letno 35.570 m³ samo 22.615 m³ čvrste lesne mase, da ne bi načeli substance samega gozda.

Razen glavnega užitka se po stanju mladih sestojev mora gozd tudi redčiti, za kar je za naslednje petletje narejen načrt.

Da bi se moglo začeti z ustreznim strokovnim izkoriščanjem

etatov, predlaga gozdni urad, naj toliko časa, dokler ne bodo urejene služnosti, upravičenci vsako leto do konca februarja prijavijo svoje pravice do gozdnih proizvodov. Po komisijski presoji potreb na kraju samem, to je na domačijah, naj bi se določilo količine, vendar tako, da ne bi bilo mogoče za iste potrebe dobiti les iz gosposkih poključskih gozdov in istočasno iz jelovških gozdov, ki so pod sekvestrom. Les naj bi se upravičencem dodeljevalo prek občin.

Glede na zahtevo deželne vlade, da se mora prenehati z nekaterimi, leta 1856 odobrenimi sečnjami lesa v progah na Pokljuki in na varovalnih površinah, predlaga gozdni urad, da se sečnjo zdravega lesa v teh predelih prepove. Izdelajo naj se samo sušice in zaradi vetra polomljeno drevje; pri spravilu lesa pa se mora paziti, da se drevje ne poškoduje. Sečne smeri naj se uredi v čim ravnostnejših vrstah, najbolje vzporedno z višinskim grebenom. Čistine naj se kultivira s setvijo smrekovega in macesnovega semena. Vsak prestopek naj se strogo kaznuje.

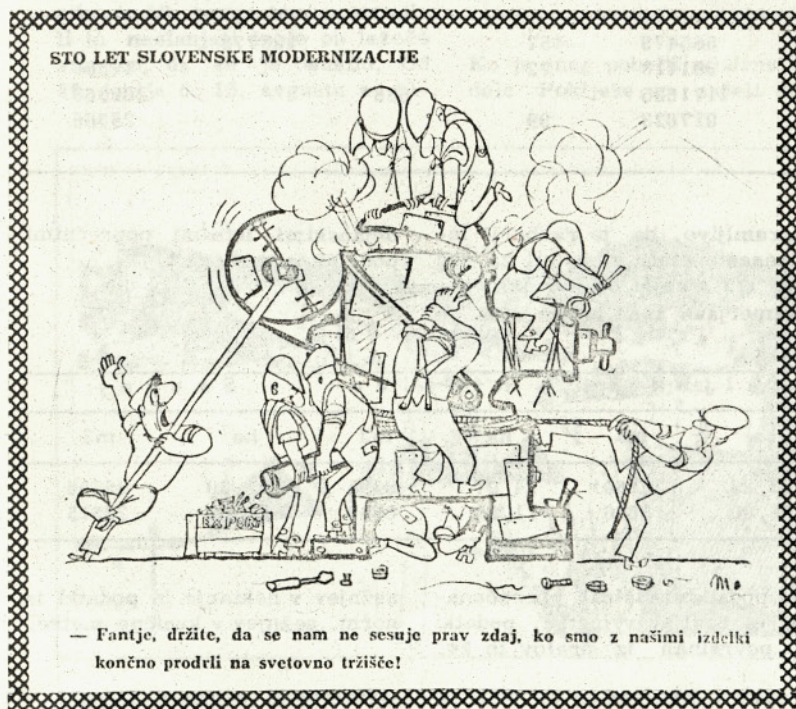
Za zaščiteni gozd naj se razglasi površine, ki so sicer že pomlajene, vendar se mlaj še ni odmaknil gobcu pašne živine; te površine so zajete v petletnem gozdnogojitvenem načrtu. V smislu zakona o gozdovih iz leta 1852 predstavljajo zaščitene gozdne površine pri visokogorskem obratovanju najmanj 1/6 skupne površine, to je približno 1650 ha.

III. del

Podrobni gospodarski načrt za dobo 1860-1864 je sestavljen

LETNI OBSEG IZKORIŠČANJA

Po cenitveni in razvrstitveni tabeli je izkoriščanje v glavnem užitku 22.670 m³, v vmesnem užitku po oceni 9.260 m³, to je skupaj 31.930 m³.

Vrstni red sekanja je določen v posebni prilogi. Gozdnogojitveni načrt izkazuje površine, ki naj se jih v obdobju 1860 - 1864 umetno pogozdi.

Začasni načrt gospodarjenja je sestavil Carl Seitner z datumom 31.10.1859. Izvedenca za preg-

led načrta sta bila gozdni upravnik Franz Hofaker in adjunkt grof ing. Pükler, ki sta - tako izgleda - načrt slabo ocenila, ker so se v njem križale koristi na eni strani gosposke Bled na drugi strani pa koristi servitutnih upravičencev in fužinarjev.

Na oceno izvedencev je ostro odgovoril upravitelj Seitner. Njegova izredno zanimiva strokovna razprava in ugotovitve pa presegajo dovoljeni okvir tega sestavka.

Povzetek ocenjevalnih in razvrstitvenih tabel

P e r i o d a		P o k l j u k a			R i b š i c a			S k u p a j		
leta		ha	m3	m3/ha	ha	m3	m3/ha	ha	m3	m3/ha
I.	usahlo in trhlo	679	186314	274	-	-	-	679	186314	274
	75-100 in več	977	305334	313	275	73831	268	1252	379165	303
II.	50 - 75	1765	664920	377	551	236193	429	2316	901113	389
III.	25 - 50	2171	793259	365	903	378366	419	3074	1171625	381
IV.	1 - 25	1731	666225	385	558	251398	450	2289	917623	401
jase		141	-	-	73	-	-	334	-	-
skupaj		7464	2616052	350	2480	939788	379	9944	3555840	358

Bilanca skupaj za Pokljuko in Ribšico

Perioda	N o r m a l n o		D e j a n s k o		R a z l i k e			
	površina ha	etat m3	površina ha	etat m3	v površinah		v etatih	
					-	+	-	+
I.	2387,6	889257	1931	565479	457		323778	
II.	"	"	2316	901113	72			11856
III.	"	"	3074	1171625		686		282368
IV.	"	"	2289	917623	99			28366
jase	-	-	334					

Iz bilance je razvidno, da je v prvi periodi po oceni za 19 % premalo površin in za 36 % premalo za posek godnega lesa.

Razumljivo, da je razburil interesente etat, ki je bil za več kot 1/3 manjši od normalnega. Primerjava med normalnimi in

dejanskimi letnimi poprečnimi podatki je naslednja:

	P o k l j u k a		R i b š i c a		S k u p a j	
	ha	m3	ha	m3	ha	m3
Normalno leto	73,23	26160	24,07	9398	97,30	35558
Dejansko letno v I. periodi	66,00	15666	11,00	6949	77,00	22615

Dejanski letni etat v tabeli se nekoliko razlikuje od etata v tekstu. Zaradi lažje presoje so

vsi podatki o višinah preračunani iz čevljev v metre, podatki o površinah iz oralov in kv.

sežnjev v hektarje in podatki iz norm. sežnjev v kubične metre.

Vaščani Koprivnika in Gorjuš nekdanj in danes

Na južnih obronkih poključke planote, kjer se iz doline vzpenjajoča vijugasta cesta na Pokljuko izravna, se nahajata dve idilični vasi Koprivnik in Gorjuše. Prva šteje 240 prebivalcev, druga pa 200 prebivalcev. Vasi sta odmaknjeni ena od druge. In zanimivo je, da sta se kljub temu, ko mladina odhaja iz manjših hribovskih vasi v dolino ali mesta in se zaposluje v industriji, obe vasi obdržali. Za svoj obstoj se imajo zahvaliti obširnim gozdovom na Pokljuki, kjer so našli njuni pridni in marljivi vaščani svoj zaslužek.

Že od nekdanj so vaščani Koprivnika in Gorjuš delali na Pokljuki, seveda pod drugimi pogoji kot danes. Delali so od 5 ure zjutraj do noči. Skupine od pet do deset delavcev so prevzele posek in spravilo lesa v dolino, skupno s posekom pa so morali prevzemati tudi "forštungo", to je čiščenje gošče in prvo redčenje.

Iglavce so sekali na suš od aprila do 29. junija ter ga omažili in naslanjali lubje ob ležečo smreko, da se je osušilo. Od 29. junija do 15. avgusta so bi-

li doma, kjer so kosili travnike in pašnike, da so lahko prehranili preko zime par glav živine in enega ali dva konja. Po 15. avgustu so ponovno odšli na delo v gozd, kjer so posekani les na suš razžagovali in ga zalagali. Lubje so zlagali v večje kupe in pripravili za zimsko spravilo. Do konca septembra so navadno to delo opravili in začeli s "forštungo", ki se je zavlekla do zime.

Ko je sneg pobelil obširne predele Poključke so začeli sprav-

ljati les v dolino in to izključno s konji.

Delavci so odhajali na delo v ponedeljkih in se vračali z dela v sobotah. Prenočevali so v lubaricah, ki so jih izdelali v bližini sečišč.

Vodja gozdnih delavcev je za svojo skupino dobil med letom le akontacijo ali predplačilo, dokončen obračun pa so naredili vedno šele v marcu naslednjega leta.

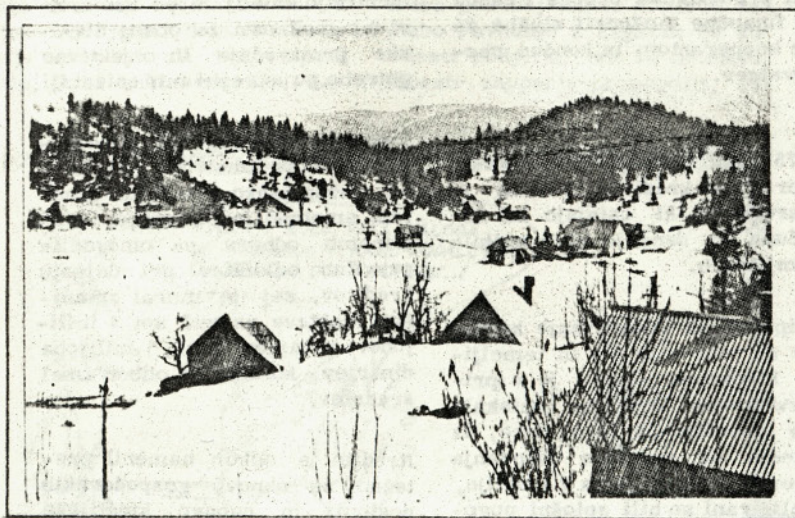
Pred drugo svetovno vojno je bila zgrajena cesta Boh. Bistrica - Koprivnik, v letih 1953 in 1954 pa je bila zgrajena cesta Mrzli studenec - Koprivnik.

V letu 1970 so vaščani zgradili 3,5 kilometrov ceste Koprivnik - Goreljek.

S povezavo obeh vasi z dolino in s delovišči v gozdu na platu Poključke so bili podani osnovni pogoji za obstoj obeh vasi. Električna je zasvetila leta 1952.

Vodovod je bil zgrajen do Koprivnika že pred drugo svetovno vojno. Napeljavo do vsake hiše in vodni hranilnik so zgradili na Koprivniku vaščani. Vsak je prispeval 200 do 250 ur fizičnega dela, odvisno pač od števila živine in članov družine. Na Gorjušah so napeljali vodovod do vsake hiše šele leta 1970, dokončali pa so ga lani skupaj z dograditvijo vodnega zbiralnika.

Z ureditvijo vodovoda, elektrike in s cestno povezavo z dolino ter z ureditvijo delovišč na Pokljuki so se možnosti ljudi, da ostanejo v svojem kraju, povečale.

Zimski motiv s Koprivnika. Vse hiše so postavljene v robu, da je mogoče izkoristiti obdelovalno zemljo v ravnini - foto Stare.

Postopoma so si nekateri vaščani že obnovili svoje hiše, nekateri pa jih še bodo. Črne kuhinje so zamenjali s sodobnimi in modernimi kuhinjami. Veliko jih ima tudi že prevozno sredstvo, s katerim imajo možnost spoznati lepo Slovenijo in svet.

Zakaj je tudi pomembno, da se ohrani življenjski v teh krajih? Tudi v obrambne namene! V revoluciji so dobili marsikateri borec, desetina ali vod hrano in prenočišče. In mnogo Koprivničanov ter Gorjušcev je bilo žrtev okupatorja, zato smo dolžni tem ljudem vsestransko pomagati; še posebej, ker je 40 vaščanov zaposlenih v našem podjetju!

Jedro delavcev na Pokljuki tvorijo Gorjušci in Koprivničani, zato je naše podjetje pripravljeno prisluhniti njihovim željam in potrebam. Vseh prob-

lemov se velikokrat ne da rešiti v enem letu, saj je to vezano na daljše obdobje. Janko Korošec, ki je pripovedoval o raznih zanimivih dogodkih iz preteklosti, nam je nanizal tudi najpomembnejše probleme, ki sedaj tarejo vaščane Gorjuš in Koprivnika. Naj jih kar naštejemo!

- popravilo 2 km ceste skozi Gorjuše in 2 km skozi Koprivnik;
- pluzenje ceste ob večjem snegu skozi vas Koprivnik in Gorjuše, ko se rolba seli iz Pokljuke na Jelovico ali v obratni smeri; vaščani se obvezujejo, da bodo cesto pred nastopom zime zakoličili; ob manjših snežnih padavinah bodo cesto splužili sami;
- prevozi delavcev na delo; sedanja rešitev z lastnim prevozom ni najboljša, ker je v zimskem času obraba prevoz-

nih sredstev velika; nadomestilo za moped 0.25 din na km pa ne ustreza odškodnini za prevoženi kilometer, zato predlagajo, da se nadomestilo poveča na 0.35 din za kilometer, dokler se ne uredi drugače;

- poživiti kulturno dejavnost (organizirati, da bi enkrat v tednu bile pevske vaje pod vodstvom pevovodje);
- individualna posojila za adaptacijo hiš do višine 2.000. - din;
- predlagajo, da se GG Bled poveže z občinsko skupščino Radovljica, da bi ustregli njihovim željam in dovolili manjše adaptacije brez adaptacijskih načrtov, ali da se postopek za pridobitev takega načrta poenostavi;
- želja, ki verjetno, ni takoj rešljiva, pa je asfaltiranje ceste.

ing. Branko Korber

Kmetje - gozdni posestniki so dobili posojilo

Na prvi seji odbora hranilno - kreditne službe gozdnega gospodarstva Bled marca letos so člani izvolili predsednika odbora Franca Cvetka, kmeta iz Studorja, preverili finančne možnosti službe za srednjeročne kredite kmetom - našim kooperantom in končno razdelili kredite med več kot 100 kmetovalcev.

Kreditni sklad je služba ustanovila iz naslednjih virov:

- 115.000 dinarjev iz prostih sredstev, ki jih je podjetje v preteklih letih namenilo za kredite;
- 150.000 dinarjev iz ostanka dohodka, prigrisposodarjenega leta 1971 v zasebnem sektorju;
- 1.000.000 dinarjev predvidevamo kot 40 odstotno udeležbo kranjske podružnice Ljubljanske banke;
- 500.000 dinarjev je predpisan 20 odstotni delež v gotovini, ki ga morajo vplačati kmetje ob sklepanju pogodb;

753.000 dinarjev bo pokrila hranilno-kreditna služba iz sredstev, ki ostajajo na računu od denarja na hranilnih knjižicah.

Priprave za odobravanje kreditov so bile obsežne in temeljite. Strokovna služba je v pripravljalnem postopku obiskala vse usmeritvene programe, iz katerih so razvidna dosedanja investicijska vlaganja v kmetije, analizirani so bili splošni pogoji gospodarjenja in predvidena njihova proizvodna usmeritev. Vsi preusmeritveni programi vsebujejo tudi pregled strukture

obdelovalnih površin pred usmeritvijo kmetij in po usmeritvi ter možnosti za obseg živalske proizvodnje in objektivno potrebo po ustrezni mehanizaciji

Usmeritveni programi so omogočili, da je kmetijska strokovna služba lahko svetovala kmetom smotrno investiranje, kreditnemu odboru pa omogočila pravilno odločitev pri dajanju kreditov, saj je moral zmanjšati zahteve za več kot 4 milijonov dinarjev na 2,5 milijona dinarjev, kolikor je odbor imel sredstev.

Kredite je odbor namenil pretežno za obnovo gospodarskih poslopij in nabavo kmetijske mehanizacije, šest proslincev iz jeseniške občine pa je prejelo kredit tudi za postopno uvajanje kmečkega turizma.

Srednjeročna posojila s petletnim vračanjem in triodstotno obrestno mero bodo kmetje - gozdni posestniki pričeli vračati šele v aprilu 1973, daljše odplačilne dobe pa odbor ni uspel zagotoviti, čeprav bi bilo

to potrebno pri večjih adaptacijah in novih gradnjah gospodarskih poslopij, zlasti pa pri uvažanju kmečkega turizma.

Kreditiranje v opisanem obsegu bo bistveno pripomoglo k po-

stopni stabilizaciji kmečkih gospodarstev na našem območju; posebej še, če bo to postala stalna oblika in če bomo poživili tudi druge ukrepe, ki bodo kreditiranje dopolnjevali!

Saj ni moja!

Komaj deset let je minilo, odkar smo poskusili sečnjo lesa z motornimi žagami, že so postale orodje, brez katerega si danes dela v gozdu ne moremo več zamišljati. Kje so časi, ko smo zaradi previdnosti še merili velikost prežaganih površin in količino porabljenega goriva ter računali ekonomičnost? Dosti je bilo prizadevanj odgovornih sodelavcev v podjetju in tudi precej odpora delavcev, predno je uporaba motork postala samoumevna.

In že so se na tržišču pojavili razni tipi žag vseh mogočih izvedb. Konkurenčnost je bila vse večja in z njo težja izbira. V našem podjetju delamo že s tretjo izvedbo ali bolje tipom (Jobu, Stihl in Husquarna). Za-

nimivo je, da proizvajalci s cenami niso dosti popustili. To je tudi eden izmed vzrokov, da je nabava motork ostala še v skrbi podjetja. Tudi za servisno službo smo poskrbeli, celo za uporabnike izven podjetja. Zakaj tudi ne?! Taka zavzetost podjetja ima prednost, saj se delo v gozdu odvija kolikor toliko normalno in brez večjih zastojev.

Seveda je bilo v dobrih in slabih straneh takega odnosa do motornih žag in predvsem lastništva že dosti napisanega. Motil bi se, kdor bi mislil, da nam slabe strani niso znane. Ni treba posebej iskati motivov za slabo ravnanje z žagami, če so v lasti podjetja, ker so primeri zlorab zaupanja prepogosti, da

bi jih še mogli prezreti. Prijave, priznanja, anonimne ovadbe ipd. so še vedno povsem človeška nagnjenja. Sosed pač vidi sosedu!

Nedavna prijava vestnega opazovalca nas je spodbudila, da v povzetku objavimo njegove ugotovitve. Razumljivo, da z doslednimi ukrepi ne bomo odlazali. Delavci kot uporabniki naših žag v prostem času razžagujejo star les svinjakov in raznega ostrešja, ki je polno žebeljev. Razumljivo, da okvare niso redke. Le kdo si bo s tem belil glavo? Opis poškodbe na kosu papirja in to je napotnica ter zagotovilo za popravilo v naši mehanični delavnici. Opazovalec ironično nadaljuje, kako z našimi motorkami žagajo po zasebnih gozdovih. In seveda ne s praznimi rezervoarji za gorivo in mazivo! Nič se ne čudi, če jim je nekaterim - ne vsem - delovni čas v podjetju predolg. Dosti kritično razgrinja naš odnos do osebnih zaščitnih sredstev, ki jih morajo delavci povrniti v denarni vrednosti, če je čas uporabe krajši od predpisanega. To je prava pedantnost glede na vrednost motork in zaupljivost, ki jo izkazuje. Dvomljivo zastavlja vprašanje, kako je s podobnim orodjem v drugih podjetjih? Lakonična in nič manj prepričljiva pa je njegova ugotovitev, da bi z boljším odnosom do skupne -

kolektivne - lastnine lahko podaljšali življenjsko dobo motor-nih žag za najmanj dvakrat. Cenjeni bralec, kaj naj tem u-

gotovitvam še dodamo? Niso še končane razprave o tem, kdo naj bo v bodoče lastnik motor-nih žag: delavec ali "podjetje".

Vso pozornost bodo zaslužili oni, ki še odločno zavračajo lastništvo nad tem, ne ravno cenenim orodjem. H. Z.

Koga to še moti ?

Brez vsakih pretiravanj lahko trdimo, da stanovanjsko vprašanje rešujemo dosti zgledno za marsikatero podjetje v tem koncu Gorenjske. Z zidavo skupnih stanovanj s posojili, odprodajo in kaj še vsem smo se potrudili, da bi naši ljudje lepše in bolje živeli. Seveda v danih pogojih. To ostalim prebivalcem ni ostalo prikrito in priznanja so nam bila vzpodbudna.

Vse lepo in prav. Začeto delo bomo nadaljevali z najboljšo vo-

ljo. To vremo pa nam duši slab odnos stanovalcev do širše in ožje okolice. Priznati moramo, da imajo ljudje še ohranjen smisel za urejeno okolico. Ne samo svojo! To dokazujejo med drugim pisma, ki jih pošiljajo prebivalci iz okolice naših družbenih stanovanj. V vseh se ponavljajo iste ugotovitve. Zgrajajo se nad opuščenimi vrtovi, odpadki, pozabljenim gradbenim materialom, onesnaženimi ometi, nevzgojenimi otroki itd. O-kenska stekla sosedov so pre-

pogosta tarča razposajenih otrok z zračnimi puškami v rokah.

Marsikaj bi lahko razumeli, če bi starši res storili vse za vzgojo svojih otrok. Ne moremo pa verjeti v prizadevnost stanovalcev za urejeno okolico. O tem resno razmišljamo, saj je pripomb preveč, da bi lahko ravnodušno stali ob strani, ko se gali odnos nekaterih naših ljudi do skupne lastnine!.

H. Z.

Razgovor z Janezom Zupanom

Ni dolgo tega, ko smo praznovali dvajsetletnico ustanovitve gozdnega gospodarstva Bled in že smo v letu, ko praznujemo četrto stoletje od ustanovitve gradbene skupine. Marsikdo se bo vprašal, kako to, ali se ni začelo tudi delo enot z ustanovitvijo GG Bled. Mlajšim generacijam je težje razumljivo, kako so se skozi splet reorganizacij v povojnih letih oblikovale enote in z njimi podjetje - gozdno gospodarstvo Bled. Četrto stoletje ni kratka doba in redki so tisti, katerim je ta čas blizu in živo v spominu. Nič čudnega, če so na prehojeno pot in bogate izkušnje ponosni. Zato je prav, da vsaj bežno osvežimo spomin nanje in na čase, ko ni manjkalo udarnikov in drugih delovnih entuziastov. To je bila doba obnavljanja od vojne razdejane domovine, polna iluzij, jasnih ciljev, zdravega veselja in skromnih zahtev posameznikov.

Med iskanjem takih veteranov v današnji gozdno gradbeni enoti smo najpreje našli Janeza Zupana, ki sektorsko vodi gradbena dela. S tipično živahnostjo in kancem nezaupljivosti se je odzval vabilu na kratek sprehod skozi čas, ki se nekaterim dozdeva že tako daleč. Ne gre za življenjepis človeka ali pa kro-

nološko zaporedje dogodkov, pač pa gre za obujanje spominov na nekatere dogodke. Le-te je zgovorni sobesednik Zupan zavzeto opisoval, kot bi se zgodile včeraj.

Dobro se spominja tovariš Zupan večjih gradbenih del na Rakeku, kjer so postavljali in ure-

jali stanovanjske objekte za celotno divizijo. V okviru JLA so ga z ostalim tehničnim kadrom zadolžili za to obsežno in nujno delo. Vodil je gradbena dela na 42 montažnih objektih ipd.

Zadnje dni meseca decembra 1946 so našega sobesednika demobilizirali. Po treh mesecih odrejenega dopusta pa se je že javil na ministrstvu za lesno industrijo v Ljubljani, ki je urejalo veliko zadev neposredno. Zato ni čudno, če je tudi kadrovanje gradbenikov potekalo po tej poti. In ker je že pred tem ing. Osterman, ki je vodil gorenjsko gozdno gospodarstvo, prosil ministrstvo za gradbenike, je mladi Zupan lahko takoj odšel nazaj na Gorenjsko.

Pri Gorenjskem gozdnem gospodarstvu so že imeli gradbene

referenta in to Ivana Plemelja. Srečanja z njim se Janez Zupan rad spominja. Vsi smo bili v eni sobi na Bobnu - in sicer gradbeniki in gozdna uprava Pokljuka. Začeli so iskati delavce in v enem mesecu so že zbrali dovolj kvalificiranih domačinov. Bil je to čas, ko je kazalo, da bo samostojnim poklicem zmanjkalo dela. Vse do tedaj so nizke in visoke gradnje oddajali Gradbenemu podjetju Projekt v Kranju.

Postopoma je tako zbrana gradbena grupa začela delati ceste

v Komatavro, Rudno polje - Reškovca, Kolnica idr. Tudi z vojnimi ujetniki si je pomagala GU Pokljuka na cesti Mrzli Studenec - Kranjska dolina. Dela je v režiji GU vodil cestar Grašič. Bivališča so bila urejena v barakah na Mrzlem Studencu levo pred odcepom ceste v Boh. Bistrico. Sedež revirja je bil v Janšetovi bajti, to je v današnji lovski koči pri odcepu ceste na Kranjsko dolino. Pred tem drugih zgradb na platoju Pokljuke ni bilo, razen stare brunarice v Kranjski dolini (danes menza), kjer je bil revirni gozdar Pre-

želj. Dejansko je bila Pokljuka še slabo dostopna. Z nekim starim "federalom" so se včasih prebili do vrha. Eno izmed prvih del v lastni režiji odseka je bila rekonstrukcija ceste na Pokljuko 1947 leta in od tam na Lepa kopišča.

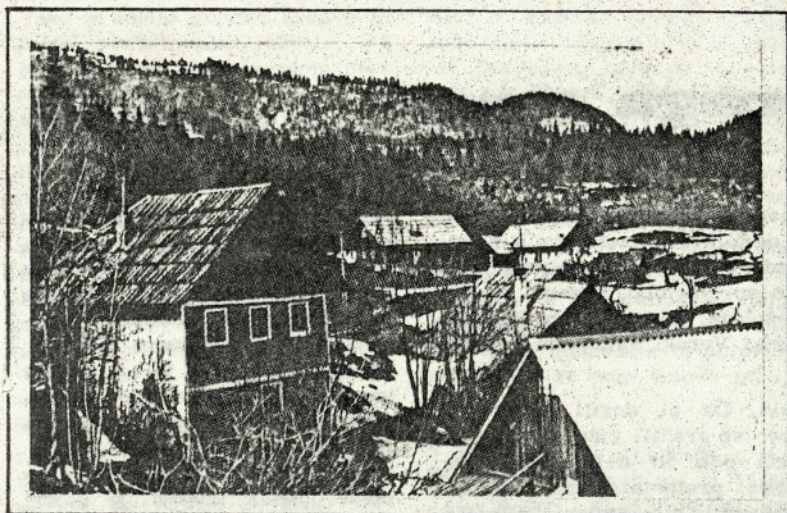
V ta čas spadajo še gradbena dela na ostalih območjih današnjega blejskega gozdnega gospodarstva. Na Rovtarici in Mežakliji je gozdna uprava v lastni režiji postavljala brunarice. Delo obrtnikov so že nadzirali iz gradbenega odseka. V Zgornjo Savsko dolino še niso posegli.

Sredi leta 1947 je v gradbeno grupo prišel Miha Ogorelec kot mezdni računovodja. Naslednje leto so dobili s Heleno Mežanovo moč v administraciji. Od tehničnega kadra so že bili v odseku Ivan Plemel, Janez Zupan in cestar Slamnik iz Gorij. Od delavcev so najprej prevladovali Dalmatinci, nato Primorci in za njimi Prekmurci.

Po ustanovitvi gradbenega obrata so prevzemali vse več del. Vsi so se med seboj dobro poznali. Združevalo jih je skupno delo, skrb in ne nazadnje bolj razvito družabno življenje. Tovariš Zupan pravi, da je večkrat zaigral na harmoniko, ko so priredili zabavo ali, ko so slavili opravljeno delo. Enostavne, lepe in pristrčne so bile prireditve. Nobenih koncertnih dvoran ni bilo treba. Sod vina so zavalili na kamion, povabili muzikante in izbrali mesto za zabavo kar na prostem. Od prevoznih sredstev je bilo najbolj razširjeno kolo. Veliko se je prehodilo peš, tako da so se vračali domov največkrat le konec tedna; posebno kadar so sestavljali obračune.

Dobro se še spominja Janez Zupan višine plače, ki je bila 2600 starih dinarjev. S točnim datumom nam je postregel, ko je dobil v starosti 26 let prvo plačo v življenju.

Kot posebnost takratnih pogojev dela nam je vodja gradbenega obrata ilustriral dostopnost na Jelovico. Najboljša in najhitrej-

Stare kritine streh s škodljivimi nadomešča kritina iz salonita - foto Stare.

Nekatere hiše so že adaptirane... - foto Stare.

ša prometnica je bila Pantzova žičnica Blatni graben - Soteska. Po njej so dovažali hrano in gradbeni material delavskim skupinam. Za obtežbo so dostiokrat uporabljali kamenje, katerega so sproti minirali. Hrana se je takrat razdeljevala na živilske nakaznice, zato so delavci često zbrali sladkor in ga zamenjali za ovco ali celo tele in mesa je bilo naenkrat dovolj. Tovariš Zupan je kar zaživel ob pripovedovanju takih in

podobnih primerov, da bi bolje predstavil čas in delovne pogoje. Dosti je pripovedoval naš sobesednik o drobnih stvareh v obratu in o selitvah "gospodarjev", saj so bile takrat reorganizacije najbolj pogoste. Tudi zaporedja šefov gradbenega odseka oziroma obrata ni pozabil, saj je bil tudi sam med njimi (Plemelj, Zupan, Vrtačnik, Remec in Čelik). Med svojim zanimivim pripovedovanjem pa Janez Zupan ni pozabil omeniti občut-

ka mačehovstva do stroke, ki so ga gojili večkrat eni in drugi "gospodarji" do gradbenikov. Prehojena pot se mu zdi kratka, polna lepih pa tudi trpkih spominov. Sodeloval je pri rojevanju gradbenega odseka. Zato še toliko bolj z zanosom obuja spomine na prehojeno pot in hkrati upa, da bo naslednjih 25 let boljših v novih, ugodnejših delovnih in življenjskih razmerah nas vseh in tudi gradbenikov.

H. Z.

ing. Janez Čelik

25 let gradbenega obrata

Politična revolucija, izvojevana z zmago narodnoosvobodilne vojne je pomenila osnovo za vse vrste ostalih revolucionarnih sprememb v novi Jugoslaviji. Tudi za gozdove gorenjskega območja je rojstvo nove države pomenilo korenito spremembo. Obširni in bogati gozdovi Jelovice, Pokljuke, Mežaklje, Puterhova in Blegaša so prešli v družbeno last. Bivši lastniki Verski zaklad in veleposrestniki so ostali praznih rok.

Gozd je pomenil takrat še posebno ljudsko bogastvo, ki je v izdatni meri pomagalo obnoviti porušeno domovino. Za gospodarjenje z gozdovi gorenjskega področja je bilo osnovano podjetje Gorenjsko gozdno gospodarstvo. To podjetje je obsegalo gozdove celotne Gorenjske, ki jih sedaj vsebujeta GG Bled in GG Kranj. Gorenjsko gozdno gospodarstvo je opravljalo vse posle v zvezi z gozdom in lesom, zato se je ukvarjalo z biološko in tehnično gozdno proizvodnjo in s predelavo lesa. Združevalo je torej tudi lesno predelovalne obrate na Gorenjskem. To je bil pravi gozdno-lesni kombinat. V okviru tega podjetja se je razvila tudi transportna enota GAP, ki je skrbelo za prevoz gozdnih in lesnih sortimentov.

Pred tako obsežnim podjetjem so bile velike planske zadolžitve. Potreba po lesu je bila velika, saj smo morali čimprej obnoviti domove, delavnice, tovarne in komunikacije ter se lotiti proizvodnje v svobodni dr-

žavi. Da bi dobili les iz gozdov, so gradili žičnice, popravljali poti in delali tudi nove, širše prometnice za prevoz s traktorji in kamioni. Ministrstvo za gozdarstvo je financiralo in oddajalo dela za potrebe gorenjskega gozdnega gospodarstva. Dela je v prvih letih po vojni opravljalo SGP Projekt Kranj.

Doba planskega gospodarstva pa je zahtevala, da se iz gozda dobi vedno več in več, zato so začeli pospešeno in načrtno graditi osnovne kamionske prometnice, ki so povezovala predele na platojih ali pa vodile do spodnjih postaj žičnic. Na Jelovico še ni peljala takrat nobena cesta, medtem ko sta Pokljuka in Mežaklja že bili povezani z dolinskimi centri in komunikacijami. Za pospešitev gradnje cest in stavb se je takratno gozdno gospodarstvo odločilo organizirati lastno režijsko gradbeno skupino. Izkušnje iz gradbenih del v lastni režiiji so dokazovale, da bo tako delo pravilnejše. Splošno gradbeno

podjetje pa se je posvetilo specializaciji gradnje izven gozdov. Iz teh razlogov se je Gorenjsko gozdno gospodarstvo v začetku leta 1949 odločilo osnovati lastno režijsko gradbeno skupino. Direktor podjetja je bil takrat ing. Osterman, gradbeni referent v podjetju pa je bil Ivan Plemelj. V marcu 1949 so začeli pridobivati še ostale sodelavce. Janez Zupan je postal skupaj s tovarišem Slamnikom pomočnik vodje režijske gradbene grupe, katere prvi vodja je postal tovariš Plemelj. Tako je bilo osnovano vodstvo skupine in ko so pridobili še delovodje in administrativno moč, so lahko pričeli z delom bolj pripravljen in organizirano, kot so prej gradili gozdne uprave v lastni režiiji.

V sezoni 1949 je torej ustanovljena režijska gradbena skupina že opravljala razna gradbena dela na gorenjskem gozdno-gospodarskem področju. Delali so za gozdarstvo in lesno industrijo. Prva večja cesta v režiiji novega obrata je bila cesta Krnica - Zatrnik. V lanskem letu pa je bil ta odsek ponovno razširjen in čaka sedaj dokončno modernizacijo.

Organizacija režijske gradbene skupine je bila v tem, da so gradbene delavce najejo gozdne

uprave, gradbeno operativno in obračun del pa je vodila režijska gradbena skupina. Gradbena grupa je bila v "Bobnu", dokler ni stara upravna stavba pogorela. Od takrat pa je ta skupina v novi upravni stavbi, kjer še vedno potrpežljivo čakamo na primernejše prostore dostojne gradbenemu obratu.

Do leta 1949 je bilo gorenjsko gozdno področje združeno v enem podjetju, potem pa se je razdelilo na GG Kranj in GG Bled. GG Bled je za nekaj let še obdržalo v svojem sestavu tudi lesne predelovalne obrate. Tako je imelo gozdne uprave in lesno predelovalne obrate. Te delovne enote so po svojem planu del dobivale potrebna sredstva od ministrstva iz republiških in zveznih sredstev. GG Bled je svoje planske naloge prekoračevalo tudi za 100 % in le razumevanju takratnega vodstva se imamo zahvaliti, da so zgradili toliko cest in stavb. Druga gozdna gospodarstva niso kazala tolikšnega razumevanja za gradnjo, zato je ministrstvo dopuščalo, da so sredstva odtekala na Bled. To je pripomoglo intenzivni gradbeni dejavnosti na področju GG Bled in je naše podjetje takrat prednjačilo pred vsemi tovrstnimi podjetji. Danes imajo seveda nekatera dru-

ga gozdna gospodarstva večjo gostoto gozdnih prometnic kot naše (kar pa je rezultat ali podjedovanja od nekdanje italijanske države ali pa intenzivnejše gradnje v zadnjem desetletju.

Če smo torej v prvem obdobju po vojni prednjačili, pa danes ni več tako. Naše spravilo je še predrago in potrebne so zopet nove in nove komunikacije, ki služijo prevozu gozdnih sortimentov. V drugem četrstoletju bomo morali zamujeno nadoknadi.

Gradbena skupina se je pri GG Bled v začetku svojega obstoja spoprijela najprej s kadrovske težavami, nato pa še s težavami zaradi neopremljenosti in pomanjkanja mehanizacije. Ko so na Puterhofu podrli železnico, so začeli tir in vagončke uporabljati za prevoz gradbenega materiala. Namesto s samokolnicami so prevažali material na večje razdalje s tiri. Medtem ko so izkopavali dolga leta izključno ročno, sta bila transport materiala in priprava materiala že prav kmalu strojna.

V letu 1948 je gradbena grupa že imela dva drobilca in valjar Zettelmeyer, ki je obratoval pri nas več kot 20 let. Prevoz ma-

teriala pri cestnih gradnjah so kmalu organizirali s traktorji in prikolicami. Prikolice so bile domači izdelek, ki se na ročni pogon tudi prevračajo. Danes so vsi prekučniki na strojni pogon s hidravliko, takrat je bila pa ročna dvigalna naprava "po-gruntacija" pohvale vredna. Pri gradnji stavb pa so tudi že prav zgodaj uporabljali mešalnike za beton in razne vitle za dvigalne naprave. Transport materiala na gradbišču so kasneje prevzeli kamioni, nakladanje in tudi razkladanje pa so opravljali ročno. Utrjevanje vozišča so opravljali valjarji, saj se tega dela težko lotimo ročno. Dolga leta so izkope, vrtanje minskih vrtin in nakladanje materiala opravljali izključno ročno, vendar so večše in številne roke dalmatinskih delavcev opravile svoje. Pretežno ročno smo v našem podjetju naredili več kot 200 km cest, od katerih so sedaj nekatere že tudi javne. Šele v letu 1970 smo začeli intenzivno razmišljati o mehanizaciji za izkope, nakladanje in vrtanje. Do leta 1963 smo imeli le en kompresor za vrtanje minskih vrtin, ki smo ga le delno uporabljali. Dalmatinci so v začetku rajši ročno opravljali zahtevno in težko delo pri vrtanju kamenin. Od tedaj dalje pa smo začeli intenzivno misliti na nabavo lastne mehanizacije za izkope, vrtanje in nakladanje. Angledozer smo si najprej izposodili za izkope gradbenih jam za dvanajststanovanjski blok v Bohinjski Bistrici in nato tudi za osmerček III v Gorjah. Leta 1964 smo tudi na cestah poskusili angledozer in še to leto smo tudi dobili svojega. Tudi za nakladanje materialov smo si nabavili traktorski nakladalnik. Pri angledozerju so bili nujni tudi kompresorji in tako smo v letu 1965 že po večini kopali in nakladali z domačimi stroji.

V letu 1966 smo organizirali prvo posvetovanje o mehanizirani gradnji gozdnih cest za celo Slovenijo. Že prej pa so bile demonstracije strojev v drugih gozdnih gospodarstvih. Pravi razmah je strojno delo dejansko doživelo po letu 1965, ko so ga osvojili tako vodstvo obrata kot

Umiranje brežin na novi cesti Krnica - Zatrnik. Resnično, dela še niso povsem končana - foto GG Bled.

delavci. Z uvajanjem sodobne mehanizacije pri delavcih nismo imeli težav, saj je nadomestila njih težko ročno delo. Štiriletno razdobje uporabe strojev pri gradnji cest in tudi pri vzdrževanju cest nam je dalo take izkušnje in spoznanja, da bi morali preiti na novejšo in zlasti večje stroje. Razna gledanja na to vprašanje v podjetju pa so nam onemogočila, da bi se pred leti sodobneje mehanizirali. Predlagali smo nakup večjega angledozerja, nove vrtalne naprave, ki bi služila tudi za globinska miniranja, in večjega nakladalnika ter kamionov pre-kucnikov. S tem nismo uspeli,

uspeli pa smo z nabavo vibrovaljarja in traktorskega kompresorja, ki sta le del sodobnejše mehanizacije, pri gradnji gozdnih cest. Le celovita sodobna mehanizacija bi rešila gospodarski problem gradnje naših cest. V zadnjih letih smo veliko razmišljali in predlagali razširitev obrata prek lokalnih okvirov našega podjetja in prehod na druge vrste dejavnosti, vendar nismo uspeli.

Danes imamo torej nepopolno sodobno mehanizacijo in omejene razvojne možnosti, kar ne daje osnov za gospodarski razvoj gradbene dejavnosti v pod-

jetju. Pri prehodu v drugo četrtoletje gradbene dejavnosti v našem podjetju pa bi morali tem vprašanjem posvetiti več razprave in trezno pogledati v bodočnost.

Ob petindvajsetletnici našega gradbenega obrata menim, da se je treba spomniti vseh delavcev, ki so sodelovali pri nas in po svojih močeh pripomogli k uspehu gradenj. Zlasti smo se dolžni spomniti tistih, ki so žrtvovali svoje življenje pri gradnjah v našem gozdu. Zahvala vsem živečim in slava vsem mrtvim!

Očistimo Slovenijo!

Kmalu se bo pričela množična akcija "Očistimo Slovenijo", katere namen je v letošnji pomladi očistiti našo malo republiko vsakršnih odpadkov, smeti in druge nesnage ter poskrbeti za lep estetski videz pokrajin, naselij in mest. Kaj lahko pripomore vsakdo izmed nas?

Nagel razvoj naših mest in naselij prinaša vse več problemov, tako stanovanjskih kakor komunalnih, vse bolj pa stopa v ospredje ogroženost našega okolja. Med temi problemi je sedaj najbolj pereče vprašanje javne snage, to je ureditev smetišč.

Vsako še tako majhno naselje je soočeno z zbiranjem in odvažanjem odpadnih snovi. Z dvigom standarda prebivalstva se iz leta v leto večajo količine odpadnih snovi, ki jih je treba zbirati, prevažati in odlagati oziroma izkoriščati tako, da niso nevarne. Da te vsak dan večje količine odpadkov ne bi ogrožale ljudi, je treba poskrbeti za njihovo zbiranje tako, da se ne krši načela zdravstvene zaščite, požarne varnosti, čistoče stavb, ulic in okolja.

Osnovni predpis, ki ureja področje javne snage na območju

občine Radovljica, je odlok o komunalni dejavnosti in komunalnih storitvah (Uradni vestnik Gorenjske, št. 28/67). Z njim je predpisana obveznost zbirati in odvažati smeti in odpadke iz stanovanjskih, poslovnih in manipulacijskih prostorov ter smeti in odpadke iz drugih virov. Ta predpis pooblašča delovne organizacije, da s splošnim aktom predpišejo način in organizacijo opravljanja te službe, občane pa zavezuje, da opravljene storitve plačujejo v obliki posebne orislojbine (smetarine).

Ko ugotavljamo, da je področje javne snage s predpisi urejeno, pa naletimo pri zbiranju in odlaganju smeti in odpadkov v smetnjake čestokrat na skrajno nediscipliniranost občanov in podjetij, ki ustvarjajo večje količine odpadkov in ne upoštevajo določb splošnih aktov. Občani še vedno odlagajo v posode razne odpadke, ki ne spadajo vanje, na primer blato, lepljiv

material, razne količine, ki spadajo v kanalizacijo, težke kose raznega gradbenega materiala ali celo kamenje in železne predmete. Zato se odloženi odpadki v posodah lepijo ali zagozdijo in pri praznjenju smetnjakov v smetarski avtomobil povzročajo velik hrup ter škodijo sami mehanizaciji.

Posebni problem pri odlaganju in odvažanju smeti in odpadkov je vprašanje, kam in kako postaviti smetnjake. Če se kritično ozremo po naših naseljih, lahko ugotovimo, da postavljeni smetnjaki po ulicah, ob ograjah, ob fasadah, pri vhidih, po vežah, po stopniščih, kletih itd. niso mestu, okolici in zgradbam v noben okras. Na tem področju javne higijene in estetskega videza mesta ali naselja še nismo veliko storili!

Poleg navedenega je zlasti v Lescah in Radovljici problem dovoznih poti in cest za težja vozila, ki odvažajo smeti. Dovožne ceste so največkrat pre-skromno dimenzionirane in z ostrimi zavoji, tako da za smetarska vozila čestokrat niso prevozna. Temu problemu po-

svečajo arhitekti in projektanti, inšpekcijske službe in organi, ki izdajajo gradbena dovoljenja, premalo pozornosti.

In končno, urediti bo treba v vseh okoliših javna smetišča, kamor bi odvažali tak odpadni material, ki ga sicer redna smetarska služba ne odvaž.

Vzdrževanje čistoče na javnih površinah pa ni zadeva samo komunalnih organizacij, marveč je to tudi zadeva in dolžnost

vsakega občana. Prebivalci mesta ali naselja bi lahko mnogo prispevali k večji čistoči javnih površin in s tem prihranili že sicer mala finančna sredstva za vzdrževanje službe za javno snago.

S tem hočemo odkrito povedati, da vzgoja in kultura naših občanov, predvsem šolske mladine, o javni higieni nikakor ni pohvalna. Občani vse preveč brezvestno odmetavajo razne odpadke na ceste in pločnike, čeprav

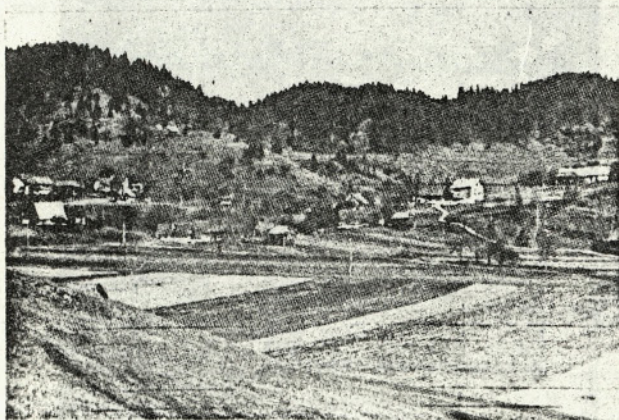
so povsod nameščeni koši za odpadke. Podjetja, ki prevažajo kurivo, gradbeni in drugi material, pa zelo pogosto onesnažijo javne površine.

Čistoča na javnih površinah je pač zadeva nas vseh, tako občanov, samih podjetij in tudi komunalnih organizacij. Ker bo letos široka akcija "Očistimo Slovenijo", je naša dolžnost, da se ji vsi pridružimo!

Ing. Janez Čelik

Gradbena dejavnost letos

Program investicijskih del predvideva za letošnje leto povečani obseg gradnje gozdnih cest in stanovanjskih stavb za proizvajalce. Planirana je gradnja 24,9 km gozdnih cest in dokončanje 14,3 km gozdnih cest. Z gradnjo cest smo pri nas sorazmerno v zaostanku, saj imamo podpoprečno gostoto produktivnih cest v naši republiki. Na našem območju gradimo gozdne ceste že več kot 25 let, a kljub temu zaostajamo za področji, kjer so veliko kasneje uvideli potrebnost po primerni komunikacijski mreži v gospodarskem gozdu. Smatram, da bomo zamujeno morali nadoknaditi in se približati vsaj slovenskemu poprečju 9,2 m/ha. Naša gostota 8,2 m/ha je znatno prenizka glede na plan, ki predvideva do leta 1985 gostoto 20 m/ha za Slovenijo. Še intenzivneje bo treba nadaljevati z gradnjo. V primerjavi z zadnjima letoma, ko smo zgradili manj kot 10 km cest na leto, bo letošnje leto ugodnejše.

Koprivnik, idilična vasica na prisojnih obronkih pokljuške planote
- foto Stare.

Za intenzivnejšo gradnjo bomo morali obrat opremiti s sodobno gradbeno mehanizacijo. Pred osmimi leti smo začeli graditi gozdne ceste z lastno mehanizacijo. Uspeh ni izostal. Danes pa je treba gradnjo okrepiti. Potrebujemo sodobno mehanizacijo. Prva šola mehanizacije je na normi in že po petih letih uporabe mehanizacije bi morali preiti na sodobnejše stroje - ti pa so novejši in večji. Prav vse stroje bi potrebovali močnejše in večje. Angledozer TG - 90 ima le 100 KS in razmeroma premajhno moč. Kompresorji imajo premajhno zmogljivost in zahtevajo še preveč delovnih moči, ki vrtajo minske vrtine. Traktorski kompresor smo v letu 1970 nabavili, nismo pa uspeli nabaviti vrtalne garniture za širše vrtine in uporabo modernega razstreliva in sodobnega minirerja. S tako napravo bi lahko tudi vrtali globinske vrtine in masovnih miniranj ne bi naročali pri drugih izvajalcih. Z masovnim miniranjem v gozdarstvu smo prav pri gradnji ceste na Pokljuko v zadnjih dveh letih razstrelili 20.000 m³ kamenin in za to plačali približno 500.000 dinarjev. Pri tem delu bi se že izplačala lastna vrtalna glava. Letos smo nabavili dve vrtalni lafeti, ki pa seveda

ne moreta nadomestiti vrtalne garniture z vrtalnimi kladivom v sami vrtini. Vse naše vrtalne naprave imajo vrtalno kladivo nad površino kamenine in z vrtalnimi svedri dolbejo luknje v kameno gmoto, sodobna vrtalna naprava pa ima kladivo v sami vrtini in od tod tudi večji učinek ter gospodarnost.

Nakladalnik DM 451 je že dotrajan in zastarel in treba bo nabaviti močnejšega ter sodobnejšega. V planu nabave je letos in predstavlja veliko finančno breme za podjetje, saj sodobnega nakladalnika ni mogoče dobiti ceneje kot za 950.000 dinarjev. Grader G-31 je najmanjši samohodni stroj te vrste. Spoznali smo njegovo prednost pri vzdrževanju in gradnji ceste, ga s pridom uporabili, toda mnenja smo, da moramo nabaviti večjega. Lansko sezono smo preizkusili večje stroje - anglezo, grader, nakladalnik, vrtalne garniture in kamione pri gradnji ceste Krnica - Zatrnik. Iz tega spoznanja izhaja naše trdno prepričanje, da je prihodnost v večji uporabi večjih strojev.

Naš vibracijski valjar AMMANN DTV-42, ki smo ga nabavili leta 1969, je bil takrat edini tovrstni stroj pri nas. Ker smo uvideli njegovo prednost pred drugimi vibravaljarji srednje teže, smo ga nabavili neglede na to, da je bil prvi v Sloveniji. Danes je teh strojev v Sloveniji že več in tudi cestno podjetje Kranj ima dva taka valjerja. Upam si pismeno trditi, da smo z uporabo tega valjarja pri gradnji ceste Krnica - Zatrnik uspeli bistveno zmanjšati stroške pri utrjevanju nasipov. Vse nasipe, še tako strme in globoke, smo uspeli z njim komprimirati, česar z drugimi valjarji - tudi z vibracijskimi valjarji - ne bi mogli.

To nas je prepričalo, da smo na več mestih, kjer so bili v načrtu predvideni zidovi, zgradili močne in sigurne nasipe. Ni treba posebej poudarjati, da je nasip pri zadostni količini kvalitetnega materiala znatno cenejši od zidov. Z večjo sme-

lostjo investitorja pa bi se lahko izognili skoraj vseh podpor-nih zidov, da bi se umaknili bolj v teren, ali pa, kjer to teren dopušča, zgradili nasip. Zato je ostalo na tej cesti še nekaj nerešenih delov.

Poleg težav z mehanizacijo nas bodo v letošnji sezoni spremljale tudi težave z delavci. Stalni delavci - minerji, strojniki, zidarji in tesarji ter drugi - so zmeraj manj zadovoljni z nagrajevanjem in osebnim dohodkom, kar povzroča težave. Za sedanje delovne pogoje ne moremo dobiti novih sodelavcev, ki jih potrebujemo zmeraj več. Smo pravzaprav v čudni zagati. Nova mehanizacija bi nadomestila več delavcev in ne bi imeli takih težav. Ker pa nimamo sodobne mehanizacije, nam manjka minerjev, strojnikov in vseh delavcev na gradnji cest. Sezonci niso več gospodarni za pomoč pri mehanizaciji, ker se iz sezone v sezono menjajo in ker se ne usposablajo zadosti za delo pri strojih. Po številu

lahko dobimo zadosti delavcev, po kvalifikaciji in znanju pa smo že nekaj let v občutnem deficitu. Le novejša mehanizacija je rešitev, ker bo potrebovala manj delovnih moči in bo kljub visoki nabavni vrednosti gospodarna pri primerni zaposlitvi.

Razmeroma majhen obseg gradbene proizvodnje pa je tisti faktor, ki nam ne "dovoljuje" uporabiti sodobnejšo in večjo mehanizacijo. Vse naše težave v proizvodnji in njeni gospodarnosti se sučejo v tem magičnem trikotniku - delavci, sodobna mehanizacija in večji obseg proizvodnje. Samo smela odločitev bo presekala ta gozdijski voz, ki se v zadnjih letih brezuspešno rešuje. Prepričan sem, da je prihodnost v smelejši uporabi sodobnejše mehanizacije, čeprav bi se naš obrat zaradi tega moral razširiti na večji obseg strojnega dela ali združiti s kakšnim drugim obratom v okviru sosednjih gozdnih gospodarstev. Dokler imamo sami večjo potrebo po gradnji cest,

Za zimskim turizmom že spravilo na cesto - foto GG Bled.

bi morali sami več delati, da bi gospodarno zaposlili sodobnejšo mehanizacijo. Za mehani-

zacijo je nujno tudi podaljšanje gradbene sezone od dosedanjih devet mesecev letno na vsaj de-

set mesecev in izboljšati vzdrževalne in oskrbovalne službe.

ing. Franc Remec

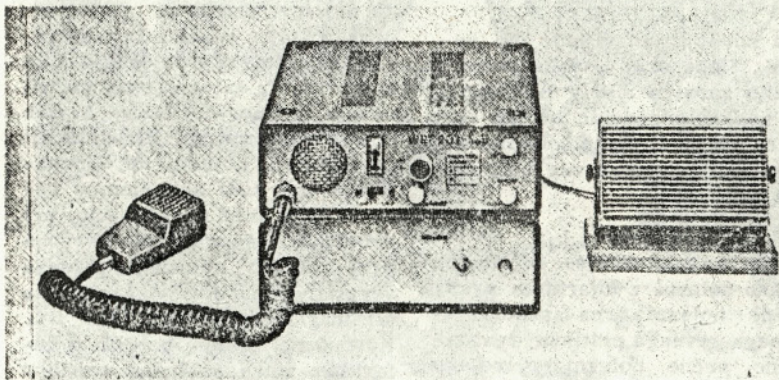
Brezžična povezava

V planu investicij za leto 1972 je predviden nakup radijskih postaj za povezavo naših revirjev, obratov in centrale na Bledu s sodobnimi brezžičnimi zvezami. Kupili bomo 15 radijskih postaj, ki bodo razporejene po dogovorjenem programu na področju gozdnih obratov Boh, Bistrica in Jesenice ter transportnega obrata.

Na področju gozdnega obrata Boh, Bistrica bodo montirane radijske postaje v revirjih Martinček, Rovtarica, Ribčeva planina, Volčje jame, Bukovske gore in na sedežu gozdnega obrata. Na Jesenicah bodo postaje na revirnem vodstvu Kranjska gora, revirju Belce, Savske jame in na sedežu obrata. V transportnem obratu pa bodo postaje v sedežu obrata, v servisnem avtomobilu in na snežnem rezkarju. Seveda bomo montirali eno postajo še v upravi podjetja na Bledu. Preostala postaja še ni razporejena in jo bomo montirali po potrebi.

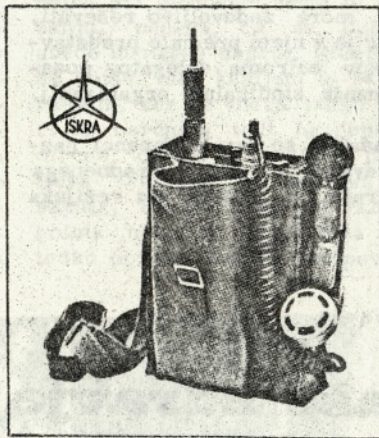
Radijske postaje bomo kupili v tovarni ISKRA. Naročene so že vse postaje in je zanje z doba-

Prenosna sprejemna in oddajna postaja RT-1-T4

Stabilna sprejemna in oddajna postaja RT-20T-SSB.

viteljem podpisana pogodba. Prve tri postaje že imamo in so montirane v revirjih Martinček, Rovtarica in na sedežu GO Boh, Bistrici. S tem je delno rešen do sedaj nemogoč problem zvez na celotnem področju GO Bo-

hinjska Bistrica. Ostale postaje pa bodo dobavljene in montirane po obljubah dobavitelja najkasneje v dveh mesecih.

Poudariti moram, da je opisan program namestitve in montaže radijskih postaj sestavljen zato, da se čim bolj rešimo problema povezave in obveščanja med obrati ter drugimi organizacijskimi enotami. Kolikor bomo po vzpostavitvi predvidene mreže radijskih zvez ugotovili, da je taka razmestitev neprimerna, le-to lahko spremenimo s ponovno, še boljšo razmestitvijo postaj oziroma z dodatnim nakupom. Postaje je mogoče z majhnimi stroški prestavljati, med naročenimi pa so tudi štiri postaje, ki so prenosne in ki se jih lahko poljubno premešča.

Seveda se moramo zavedati, da bo uporaba naših zvez zahtevala tudi prilagoditev v poslovanju - tako v sami uporabi radijskih postaj kot tudi v drugačni disciplini.

Smatramo, da je bila odločitev za tak način reševanja zvez nujna, saj bomo s tem zagotovili bolj varno in bolj uspešno poslovanje. Predvsem pa bomo omogočili hitro obveščanje ob nezgodah in nesrečah, okvarah strojev itd. In da bo zveza s terenom vedna mogoča, tudi izven delovnega časa, je predvideno stalno delovno mesto za sprejem sporočil na Bledu.

In še nekaj! Ko bo vzpostavljeno celotno omrežje, bo treba sestaviti tudi poseben pravilnik o uporabi radijskih zvez.

Sindikalna konferenca

Sindikalna organizacija gradbenega obrata je imela 24. marca konferenco. Na njej so obravnavali poročilo o delu sindikata predsednika Toneta Strgarja.

Ugotovili so, da je njihova sindikalna dejavnost sicer zadovoljiva, vendar še premalo učinkovita pri razreševanju vprašanj, ki se nanašajo na uveljavljanje neposrednega upravljanja.

Večkrat obravnavano urejenost delavskih bivališč, delovne pogoje in nagrajevanje po delovnih rezultatih rešujejo centralni organi, ki predloge delavcev gradbenega obrata zaradi podrejenosti položaja te pomožne dejavnosti premalo upoštevajo. Razpravljalci so ugotovili, da za njihov delavski center na Rečici ni bilo s planom investicij zagotovljenih nujnih del, kot je ureditev kopalnic in preskrba z zadostno količino vode. Ker je

predvidena graditev delavskega centra za gradbene delavce odložena na drugo leto, bo trajalo še nekaj let, predno bo vprašanje bivališč rešeno, zato bo potrebno za ta čas ustrezno urediti delavsko naselje na Rečici.

Na konferenci so predlagali naj bi skupne probleme delavcev vseh obratov obravnavali na skupnem sestanku predstavnikov sindikalnih organizacij. Sedanji koordinacijski odbor kaj takega ne more zadovoljivo reševati, ker je v njem premalo predstavnikov oziroma delegatov posameznih sindikalnih organizacij.

Nadalje so na konferenci razpravljali o statutu gradbenega obrata, ki posluje kot režijska

enota na podlagi obračuna dejanskih stroškov, ker obrat ne ugotavlja dohodka oziroma finančnega rezultata, ni mogoče niti dokazovati uspešnosti njihovega dela, pa je problematična tudi delitev osebnih dohodkov po delu. V zvezi s predlogi, naj se poviša osnove delovnih mest v gradbenem obratu - zlasti minnerjem in strojnikom - je Ludvik Rekelj pojasnil, da je komisija za delitev osebnih dohodkov obrata že izdelala predlog za vprašanja delitve osebnih dohodkov v sezonskem času.

Konferenca je nakazala tudi več vprašanj, ki jih obrat sam ne more rešiti, zato jih bodo predložili v obravnavo ustreznim organom. Kar se tiče produktivnosti in reda, pa so se udeleženci konference domenili, da bo vsak na svojem delovnem mestu skrbel za boljše uspehe v bodoče.

Vaše srce - vaše zdravje!

V okviru akcije ob svetovnem dnevu zdravja objavljamo del sestavka dr. Majde Mazovec iz brošure "Vaše srce - vaše zdravje", ki jo je izdal zavod za zdravstveno varstvo SRS v Ljubljani. Vsa napisana razglabljanja o zgodnjih znakih organskih srčnih bolezni pa naj bi ne pomnožila števila namišljenih srčnih bolnikov. Dajo naj pogum in voljo za pravočasno in dandanes vse bolj uspešno zdravljenje te izrazito kronične bolezni.

NAJPOGOSTNEJŠA SRČNA OBOLENJA IN NJIH ZGODNJI ZNAKI

V civiliziranem svetu so od vseh bolezni relativno in absolutno najpogostnejše bolezni srca in žilja. Med boleznimi sr-

ca so najpogostnejše koronarne srčne bolezni z infarktom srca, slede bolezni srca zaradi zvišanega krvnega pritiska, revmatične srčne bolezni, prirojene srčne bolezni, bakteriialno vnetje srčnih zaklopk, bolezni srca zaradi obolenja pljuč ali pljuč-

nega žilja, zaradi tuberkuloze, sifilisa, motenj v delovanju žlez z notranjim izločanjem, zaradi raznih strupov-toksinov, krvnih bolezni, novotvorb, virusnih ali parazitarnih bolezni itd. Poznati moramo tudi spremembe srca in žilja med nosečnostjo, pri debelih, športnikih, nervoza srca zaradi neuravnovešenega vegetativnega živčnega sistema ali drugih škodljivih vplivov itd. Koronarne srčne bolezni z infarktom srca zaslužijo posebno obravnavanje.

Koronarne srčne bolezni in zvišan krvni pritisk

Koronarne srčne bolezni so zelo pogostne pri bolnikih z zvišanim krvnim pritiskom, pri diabetikih, debelih in ljudeh z nezdravim načinom življenja. O zvišanem krvnem pritisku govorimo, kadar sistolični pritisk poraste nad 160 mm Hg, diastolični pa nad 100 mm Hg. Dokler je bolnik kompenziran in še ne ve za svoj zvišan krvni pritisk, je navadno brez posebnih težav.

Če pa srce pod bremenom zvišanega krvnega pritiska odpove, se pojavijo bolečine pri srcu, nočni napadi težke sape, kardialna astma ali celo popolna odpoved levega srca - pljučni eden s smrtnim izidom. Seveda ogroža take bolnike tudi infarkt srca.

Revmatične bolezni srca

V poteku revmatične vročice vedno oboli tudi srce. Povzročitelj je infekcija s hemolitičnim streptokokom, ki se pokaže kot prehlad, angina ali škrlatinka. Po vmesni pavzi dveh do štirih tednov se pojavi slabo počutje, bledica, glavobol, mrzlica, vročina, znojenje, predvsem pa simetrične otekline in

bolečine večjih sklepov, ki so kratkotrajne in se selijo. Čim mlajši je bolnik in čim manj so prizadeti sklepi, tem bolj oboli srce. Razen običajne sklepne in srčne oblike revmatične vročice poznamo še vročinsko, pljučno, trebušno in živčno obliko glede na prizadetost posameznih organov oziroma istemov.

Bolezen poteka akutno, subakutno ali kronično in se periodično ponavlja do izčrpanosti. Srce je zelo ranljivo za hemolitični streptokok: obolevajo enkokard, zaklopke, srčna mišica in osrčnik. Če obole zdrave zaklopke, zdravnik sliši na srcu šume. Če se revmatični proces ponavlja na že predhodno obolelih zaklopkah ali pa še ni umirjen, se prvotno registrirani šumi stalno menjajo. Če je najbolj prizadeta srčna mišica, se menja ritem srca, srce se razširi in večkrat odpove. Prvi znak obolenja osrčnika je zbadajoča bolečina za prsnico, ki je močnejša pri globokem vdihu in ležanju, odneha, če se bolnik usede in nagne naprej. Bolečine so hujše med kašljem in požiranjem, ker se vnetje lahko širi iz osrčnika tudi na rebrno mreno. Zaradi mehanskega pritiska tekočine v osrčniku na sapnik, dušnike in požiralnik bolnik hitro in težko diha ter težko požira. Postane hripav.

Med revmatično vročico se lahko občasno pojavijo po koži tipični prstanasti izpuščaji ali podkožni vozlički. Če revmatizem prizadene živčni sistem, poteka navadno brez splošnih simptomov. Znaki bolezni so izključno živčni in to v obliki Vidovega plesa. Povzročajo jih specifično vnetje možganske substance. Vnetje rebrne mrene ali trebušne mrene je lahko tudi revmatično in kaže dosti značilno bolezensko sliko.

SUBAKUTNO BAKTERIALNO VNETJE SRCA

Pri vsakem srčnem bolniku, ki je kompenziran in mobilni, pa zbolijo za nejasno vročinsko boleznijo, ki traja dalj kot en teden, moramo misliti tudi na bakteriarno vnetje srčnih zaklopk. Če v krvi najdemo ustreznega povzročitelja, bo naš sum upravičen. Subakutno bakteriarno vnetje lahko prizadene zdrave srčne zaklopke ali pa se nacepi na zaklopke, ki so okvarjene po preboleli revmatični bolezni. Bakteriarno vnetje večkrat usodno komplicira potek poroda. Začetek je lahko prikrit in netipičen. Bolnik je utrujen, bled, nima apetita, hujša, ima nekoliko zvišano temperaturo, dosti se znoji, stalno ga bole roke, noge in glava. Bolezen se lahko prične nenadoma z mrzlico in visoko vročino, spet drugič z obsežno možgansko ali periferno embolijo. Včasih poteka zelo hitro, se konča nenadno z odpovedjo srca zaradi obsežne periferne embolije, odpovedi ledvic ali akupnega obolenja katerega drugega organa. Na srcu se pojavijo novi šumi, prej registrirani pa se spreminjajo, redke so motnje srčnega ritma in obolenja osrčnika. Zaradi embolij v ledvicah postane urin krvav. Vranica se predhodno poveča. Po koži se pojavljajo embolije, ki so videti kot drobne pikčaste krvavitve. Isto se dogaja tudi na beločnici in mrežnici. Bolniki lahko prehodno oslepe zaradi embolije v centralno arterijo mrežnice.

Bolezen se je do nedavnega vedno končala s smrtjo. Danes nam

Pri pazljivem delu bo manj nesreč in okvar - foto GG Bled.

s pravočasno diagnozo in pravilnim zdravljenjem z antibiotiki uspe ozdraviti večino teh hudih srčnih bolnikov.

PLJUČNO SRCE

Na pljučno embolijo s posledičnim akutnim pljučnim srcem moramo misliti pri vseh odraslih srčnih bolnikih, ki so dalj časa imobilni. Pljučne embolije so pogostejše po operacijah srčnih bolnikov kakor pa po operacijah bolnikov z zdravim srcem. Pljučnim embolijam so razen hudih srčnih bolnikov podvrženi še bolniki z različnimi malignimi novotvorbami, nekaterimi krvnimi boleznimi, krčnimi žilami, pretirano debelostjo, po operacijah v mali medenici, kompliciranih zlomih in porodih. Embolijo sproži tromboza (strjevanje krvi) v sistemu dovodnic. Če se zamaši ena od glavnih pljučnih žil, se razvije nepopravljiv šok. Pritisk v pljučnem krvnem obtoku poraste, v velikem krvnem obtoku pa se zniža. Smrt nastopi zaradi akutne preobremenitve desnega srca in praznega periferne žilja. Če se zamaši srednje velika veja pljučne arterije, se razvije infarkt pljuč brez večjega porasta pritiska v pljučnem žilju. Če se zamaši manjša periferne veja pljučne arterije, bolnik posinji, pa tudi kronično obolenje srca zaradi različnih pljučnih bolezni. Zaradi kroničnega bronhitisa in emfizema pljuč se bolnik že ob najmanjšem fizičnem krvnem obtoku poraste, mišičje desnega srca odebeli. Razvije se tako imenovano pljučno srce. Ko pritisk v pljučih še bolj poraste, desno srce končno odpove, pojavi se srčna vodenica.

BOLEZNI SRCA ZARADI INFEKCIJSKIH BOLENIJ

Tuberkuloza, sifilis, davica

Od infekcijskih bolezni, ki napadajo srce, naj omenim na prvem mestu tuberkulozo. Tuberkulozno vnetje osrčnika se konča z zraščanjem osrčnika s sr-

cem. Kri ne more več v zadostni meri pritekati v srce, ki se ne more normalno širiti in krčiti, desno srce odpove. Brez predhodnega težkega dihanja otečejo trebuh in noge. Prekrvljenost perifernih organov je nezadostna že med mirovanjem, po obremenitvi pa se še zmanjša. Zato so bolniki omotični in padajo v nezavest. Bolezen čisto prepoznamo pozno, vendar včasih še pravočasno za uspešno kirurško zdravljenje.

Zdravstvena prosveta in pravočasno uspešno zdravljenje svežega sifilitičnega obolenja sta bistveno zmanjšala obolenje srca in žilja zaradi sifilisa. Bolezen poteka v začetku brez posebnih subjektivnih težav. Če pa se sifilitična žarišča ugnezdi ob odcepiščih koronarnih arterij, povzroče bolečine za prsnico in večkrat naglo smrt zaradi miokardnega infarkta. Sifilitične razjede na aortih zaklopkah povzročijo težko aortno hibo, ki se navadno konča v pljučnem edemu. Obolenje mišičnega sloja aorte povzroči razširjenje in stanjšanje stene aorte, tako imenovano anevrizmo, ki pritiska na sapnik, dušnike in požiralnik, večkrat se tudi predre v te organe, bolnik pa izkrvavi.

Pravočasna diagnoza in uspešno zdravljenje davice sta bistveno zmanjšala obolenje srčne mišice med hudo davico. Toksin zmede srčni ritem. Pojavijo se različni srčni bloki.

Srčne bolezni zaradi motenj v delovanju žlez z notranjo sekrecijo

Čezmerna tvorba in razsev hormonov ščitnice lahko čisto škodi srcu in žilju. Preobčutljivi vegetativni živčni sistem povzroča močno utripanje srca. Poraba kisika in prekrvljenost perifernih organov porasteta nesorazmerno s stopnjo obremenitve.

O tireotoksičnem srcu govorimo, če se navedenim znakom hipertireoze pridružijo še težje motnje srčnega ritma. Težje

motnje srčnega ritma skupaj z navedenimi motnjami presnove rade privedejo do odpovedi srca.

Nezadostna tvorba hormonov ščitnice povzroča hipotireozo, ki je prav tako naklonjena srčnim komplikacijam. Zmanjša se prekrvljenost periferije in dotok krvi v srce. Frekvenca srčnega utripa se zniža, občasno poraste krvni pritisk. Poveča se količina ogljikovega dvokisa v tkivih, kar lahko povzroči nezavest in komo.

SRCE PRI HUDI ANEMIJ

Pri slabokrvnih ljudeh se zmanjša količina krvnega barvila, ki prenaša kisik po tkivih. Med mirovanjem se pomanjkanje kisika izravna s hitrejšim pretokom krvi. Ta mehanizem odpove pri obremenitvi. Pomanjkanje kisika v tkivih povzroči presnovanje motnje, ki povzroči razširjenje periferne žilja.

Zmanjšana gostota krvi še dodatno pripomore k povečanemu dotoku krvi v srce. Količina rdečih krvničk se zmanjša, z njo pa tudi celokupna količina krvi v krvnem obtoku. Takrat se bolnik počuti slabotnega, težko diha, ima bolečine v predelu srca, zatekajo mu noge. Zato slabokrvnost lahko posnema srčno bolezen ali pa se organska srčna bolezen poslabša zaradi težje slabokrvnosti.

SRČNE BOLEZNI IN NOSEČNOST

V drugi polovici nosečnosti tretjina vseh nosečnic toži o težkem dihanju. Proti koncu nosečnosti pa skoraj vsaki nosečnici zatekajo noge. V drugi polovici nosečnosti nosečnica pretirano hitro diha že pri mirovanju. V stoječem položaju maternica pritiska na veliko dovodnico in povzroča omotico ter nezavest. Zaradi pritiska na dovodnice v mali medenici otekajo noge. Zaradi povečane količine krvne plazme pri normalnem številu krvničk so nosečnice videti slabokrvne. Zaradi vseh teh zna-

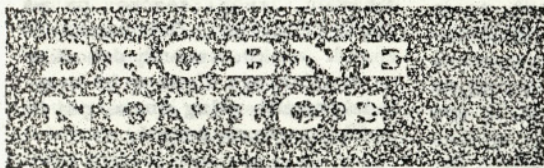
kov normalna nosečnost posnema organsko srčno bolezen. Zato moramo iskati dodatne znake predhodne revmatične ali pa prirojene srčne bolezni. Pravčasna in pravilna diagnoza in pravilno zdravljenje le v izjemnih primerih narekuje prekinitev zaželenosti. Zato tudi bolnice s težjimi srčnimi hibanami navadno ob ustreznem zdravljenju in kontroli lahko normalno rode.

SRČNE TEŽAVE PRI NEUREJENEM VEGETATIVNEM ŽIVČNEM SISTEMU

Neuravnovešenost vegetativnega živčnega sistema lahko posnema

bolezni vseh drugih sistemov in organov in seveda prav tako srca. Vsi vemo, da bitje srca simbolizira življenje, njegova zaustavitev pa smrt. Pri živčno neuravnovešenem človeku se neprestano in nerazumljivo mešata želja po samouničenju in strah pred smrtjo. Srce pa je najprimernejši organ za izražanje vseh teh občutkov in doživetij. Bolezen se začne nenadno v rani mladosti s psihološkimi problemi in nadaljuje z organskimi lokalizacijami. Ne konča se nikoli. Bolniki tožijo o pomanjkanju zraka, težkem dihanju in bolečinam v predelu srca. Stalno so utrujeni, zjut-

raj bolj kot zvečer, dosti se znoje, muči jih glavobol, potri so in zatekajo se v bolezen. Najbistrejši in najbolj aktivni so v ponočnih urah. Pomenijo najtežji problem za zdravnika, kjer navadno ne najdejo zadostnega razumevanja in se zato kaj radi zatekajo k raznim mazačem. Ti ponavadi že s pogledom na urin ugotovijo bolezen in uspeh zdravljenja je zajamčen. Zdravnik včasih zaradi napačnega tolmačenja subjektivnih težav še poveča bolnikovo zaskrbljenost in bolezensko razpoloženje. Na splošno pa velja pregovor, da laže "obudi mrtveca" kakor pa ozdravi distonika.

REFA seminar

Višja šola za organizacijo dela Kranj je priredila od 6. do 17. marca letos v Bohinju seminar REFA, ki so se ga udeležili tudi trije člani naše delovne organizacije.

"REFA" pomeni kratico državnega odbora za študij dela, ki se nahaja v Darmstadt v Zvezni republiki Nemčiji. V tej instituciji se za potrebe gospodarstva šolajo strokovnjaki za študij in organizacijo dela.

REFA metoda smatra, da je najvažnejši činitelj v proizvodnem procesu čas. Če hočemo nek delovni proces izboljšati, to se pravi skrajšati izdelavni čas in s tem poceniti proizvodnjo, moramo najprej ugotoviti seda-

nje stanje. S tehničnim snemanjem časov ("stopanjem") posnamemo delovni proces, ga preštudiramo, izboljšamo in posnamemo zopet izboljšan delovni postopek.

Pri določanju dodatnih časov (počitki, odmori, predahi) se poslužujemo tabel, ki jih je izdelala REFA. Upoštevamo vse mogoče činitelje, ki vplivajo na delavčevo produktivnost: teža predmetov, ki jih delavec dviga, ropot, svetlobo, pline itd. Tako določimo normative časa, ki nam služijo za planiranje in normiranje.

Dve težki izgubi

V nedeljo, 9. aprila smo pospremili na zadnjo pot Gabrijela Kenda. V našem podjetju je delal od leta 1948 do leta 1969, ko se je upokojil. V planskih letih je delal pri poseku lesa na Pokljuki, kasneje pa pretežno na gozdnih revirjih Radovna in Mežaklja. Slava njegovemu spominu!

K zadnjemu počitku smo pospremili v soboto, 8. aprila nekdanjega sodelavca Jaka Mraka, ki je bil pri nas zaposlen do leta 1961, ko se je invalidsko upokojil. Pretežno je delal pri manipulaciji z lesom na skladišču Rečica. Naj mu bo lahka domača zemlja!

Poslovni odbor

Odbor za poslovno politiko in gospodarstvo je 5. aprila obravnaval predlog o kreditiranju individualne gradnje in sklenil, naj se skupno vsoto 800.000 dinarjev, ki jo je določil delavski svet, izloči iz sklada skupne porabe. Delavskemu svetu pa bo predlagal, naj sprejme dopolnilo pravilnika o dodeljevanju posojil, tako da bo doba vračanja dodeljenega posojila za adaptacijo hiš in stanovanj 12 let.

Člani poslovnega odbora so razpravljali še o izpolnjevanju planskih obveznosti in ugotovili, da proizvodnja poteka v skladu s planom. Težave so le na lesnem skladišču oblovine podjetja LIP Bled na Rečici, kjer so dostikrat zastoji pri razkladanju kamionov.

Pri obravnavanju delovnih normativov je odbor zadolžil ustrezne službe in operativne vodje, naj pozorno spremljajo njihovo uresničevanje. Pri uvajanju novosti v tehnologiji in tehniki dela naj se predhodno ugotovi realne norme, da kasneje ne bo problemov z usklajevanjem delovnih norm med posameznimi vrstami dela.

Odbor je tudi sklenil, da bomo sodelovali v skupnem financiranju potreb na področju splošnega ljudskega odpora v okviru občinskega programa.

Kar trije tečaji

Zadnja leta proizvajalci motornih žag prilagajajo konstrukcijo teh strojev tudi za obžagovanje vej na podrtih drevesih. Konku-

renca je tako močna, da so razlike med posameznimi tipi vedno manjše.

Tudi pri nas smo pred dobrim letom začeli uvajati motorke Husquarna. V gozdarski šolski center smo poslali 12 gozdarjev in motoristov, da si pridobijo znanje in novo tehniko obžagovanja vej. To so potem doma posredovali ostalim delavcem.

Prvotna tehnika se je zaradi prilagajanja našim razmeram malo spremenila, tako da smo se odločili za širšo izobraževalno akcijo. Iz Gozdarskega šolskega centra v Postojni smo povabili inštruktorja Jankota Korčeta, da večjemu številu naših motoristov posreduje novo metodo dela. Organizirali smo skupine delavcev na treh trenutno najbolj zasedenih revirjih, to je na Rovtarici, Mrzlem Studencu in Mežaklji. Tako smo obiskali tri tečaje za obžagovanje vej po 5 dni, od 20. marca do 7. aprila. Zavzetost delavcev za nov način dela in prepričljivo inštruktorjevo podajanje - vse je bilo pohvalno. Začeto delo bomo nadaljevali z vso širino tudi s sezonci, ki pridejo zvečine po prvem maju.

Odbor počitniškega doma

Odbor počitniškega doma v Piranu je 23. marca pripravil plan obratovanja doma. Predvidel je, da bo dom odprt od 1. junija. Pred obratovanjem pa je treba odpraviti več pomanjklivosti in v celoti zamenjati oken-ske pripornice.

Člani odbora so sklenili predlagati delavskemu svetu cene za storitve v domu in sicer za pension od 1.7. do 31.8. po 30,00 dinarjev, izven sezone pa po 20,00 dinarjev. Delavcem, ki zaradi nizkih osebnih dohodkov na družinskega člana ne bi mogli izkoristiti uslug doma, naj bi nudili ustrezno pomoč.

Odbor je razpravljal tudi o izkoriščanju kapacitet našega doma pred sezono in po sezoni. Sklenil je, da bo predlagal delavskemu svetu in sindikalni or-

Motoristi in gozdarji na Mežaklji po tečaju za strojno obžagovanje vej. Instruktor Korče stoji sedmi z desne - foto GG Bled.

ganizaciji, naj bi v tistem času omogočili oddih zdravstveno šibkim in drugim delavcem, ki so po nasvetu zdravnika potrebni oddiha ob morju. Morda ne bi bilo napak organizirati tudi skupinske izlete v prostih dnevih?

Tečaj za traktoriste

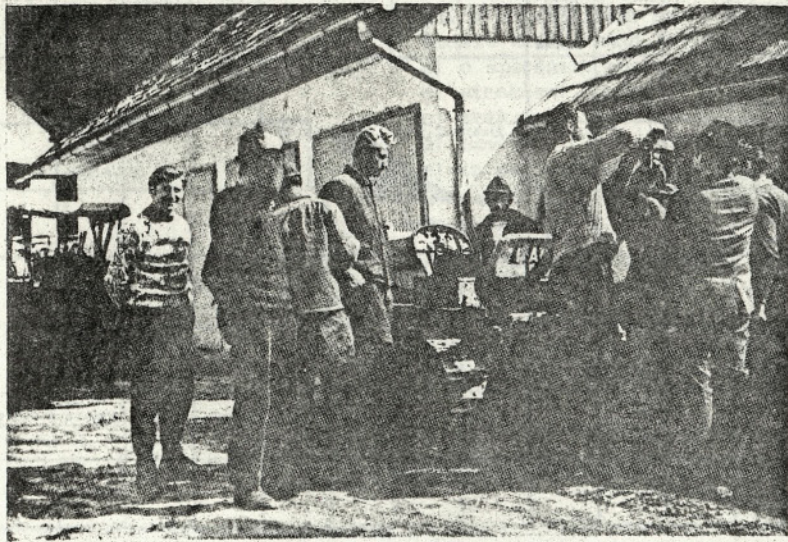
Že nekaj let zapored organiziramo sami na Mrzlem Studencu tečaje za traktoriste - začetnike. Več kot 20 traktoristov je že uspešno končalo tak tečaj. Večina se jih je v praksi dobro izkazala. Ker pa jih nekaj premestimo na druga delovna mesta ali celo zapustijo podjetje, nam jih še vedno primanjkuje. To še bolj, ker se tudi število traktorjev povečuje in ker uvažamo vedno bolj tudi zgibne traktorje, ki zahtevajo temeljitejše znanje traktoristov.

Nova gledanja na usposobljenost delavcev po gozdnih obratih, naj poleg motork obvladajo še traktorje, dosti prispeva k večanju potreb po takih tečajih. Zaradi visokega snega letos tečaja za začetnike ni bilo mogoče izvesti prej, ker so pogoji za vaje pre-

Delavci so pripravljeni, da ponovijo gibe pri novi tehniki obžaganja vej na Jelovici - foto GG Bled.

ostri in tvegani. Z razumevanjem posameznih gozdnih obratov smo dobili prostore, traktorje in instruktorje ravno v času, ko so se sezonska dela že začela. Potreba po usposobljenih traktoristih pa je bila večja in pomembnejša od izpada traktorjev in delavcev iz proizvodnje. Za tako daljnosežno gledanje zaslužijo odgovorni vse priznanje!

Od traktorjev gosničarjev se ne bomo že jutri poslovili - foto GG Bled.

Nekega dne...

Nekega dne,
ko koračil sem sam
tam po livadi,
skozi goščavo,
preko poljan,
z željo, da kot nekdanj
poslušal bi pesem ptic,
jezni klepet veveric,
zamolkel jek srnjaka -
v ranem jutru ostal
sem sam.

Pa preko livad in gozdov
začul sem ropot,
zagledal oblake prahu,
in mimo mene pridrvi
simbol naših dni.

Takrat se zbudil je v meni
prednik davnih dni.
Začutil sem strah ptic
in zveri.
Tiho ječanje gozda
in trav,
da vprašal sem se
človek, ali delaš vse prav.

GORJAN

Pomajte nam s svojo oceno !

Uredniški odbor si prizadeva, da glasila "Preseki" ne bi izdajali samo zaradi formalne obveznosti, ampak da bi postalo resničen obveščevalec o tistih dogodkih, ki so zanimivi in važni za vas vse. Da bi izvedeli za vaše mnenje o vašem glasilu, smo se odločili za malo anketo. Prosimo, da odgovorite na zastavljena vprašanja, izpolnjeni list iztrgate in ga oddaste svojemu delovodji ali revir-nemu vodji.

Uredniški odbor se vam za odgovor iskreno zahvaljuje!

(Ustrezen odgovor
obkrožite!)

1. Ali ste zadovoljni z obliko in tiskom "Presekov"? da , ne
2. Ali ste zadovoljni z vsebino "Presekov"? da , ne
3. Ali preberete celo številko "Presekov"? da , ne
4. Katere članke radi berete:
 - a) o splošnem poslovanju podjetja da , ne
 - b) strokovni članki da , ne
 - c) poljudno - zgodovinski članki da , ne
 - d) novice da , ne
 - e) iz sej samoupravnih organov da , ne
 - g)
.....
5. Kaj vam v glasilu ni všeč
.....
.....
6. Ali smatrate, da vas glasilo dovolj obvesti o
dogodkih v podjetju da , ne

NAGRADNA KRIŽANKA

Rešitev pošljite obenem z anketnim listom po pošti na naslov: uredništvo "Presekov", ali pa jo oddajte svojem delovodji ali revirnemu vodji do 15. maja 1972. Med pravnimi rešitvami bomo z žrebom razdelili tri nagrade: 1. nagrada - 50,00 dinarjev, 2. nagrada - 30,00 dinarjev in 3. nagrada - 20,00 dinarjev.

				fosfor	koča pod Begunjskim jezerom	žival	pijača starih Slovcov	močenje	miesto v Turčiji	češki skakalec (Raske)	avtomobilna oznaka Splita	star narod	planina
				osema	nitev								
				brom			mik					ljudeške republike	koža na mleku
				privrženci Lenina									
Norveška	6. črka vrste polopice	Koobek Edvard	Anton Tomaž Linhart	Italija	srebrnica				Peter Erniš	100 m ²		Španija	
avtomobilno društvo		5. mesto ZAR	avtomobilna oznaka Kranjske				četrt leta	fabrika					
slavna postaja poštice					vozilo				gora v Srbiji	solocet	kislina		
sinjaki			Ladko Korošec		izetje				prilad.	inkov		ameriške drve	
			važno živilo		avtomobil				napad				
Izraelska (Eire)		rimski lovc	3,14	ilo	radij				grški pevec	prva črka			
jod	zaslonba	Alpe-Adria				model, vzorec	arab. žrebec				tantel		
zased					Avstrija	pevka	Favone				ribiška mreža		
					sitnoba		vse v redu				Tajška		
mongolski vladar			amper		kraj na Pelješcu			listine	Romunija			kisik	
			lantan		čistoča vode							prebivalci	
vzhod	Israel			ozir, seismik		vstopnica	Anton Osepek				sukanec	tovarna	
	ar										grelcev		
našrt, naris				oče							sile		
				žeplo							predlog		
joule	polmer	Luxemburg	dušik									Anno (let.)	
												žime	
polet				numero		tovarna v Mariboru						rižev	
				kalij								žganje	
predlog	Zambija		del skeleta					evropska reka	osvežilna pijača	mlečni izdelek	pod	traka	
	tona										ASV		
vulkan na Siciliji				očak								serb.m. ime	
				Anton Kovač								kalcij	
upor	samogl.	arab. žrebec	ničla			kdor meri	Turčija					avtomobilna oznaka Koroške	
	švedske											6. črka	
												Španija	
												Avtor: JURE RAKUŠ	

"PRESEKE" izdaja delavski svet Gozdnega gospodarstva Bled, ureja pa jih uredniški odbor - odgovorni urednik Franc Lakota, tehnični urednik Peter Lakota ter člani Zdravko Hafnar, Andrej Klinar in Peter Zorec - tiska delavska univerza "Tomo Brejc" v Kranju - naklada 350 izvodov.